

# KUOPIO



## **TILINPÄÄTÖS 2019**

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue  
*Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 19.2.2020*

## Sisällys

	sivu
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2019	
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	1
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	3
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut	12
Taidepalvelut	21
Sisäisen valvonnan selonteko	28
Mittaristo	32
Henkilöstöseuranta	34
Talousarvion toteutumisvertailutietoja	35
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintatietoa 2019	45
Investoinnit	57
Projektien edistymisen seuranta	58

---

# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

## Toiminta (lyhyesti)

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toiminta toteutui pääosin suunnitellusti. Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushanke eteni suunnitellusti, samoin palvelujen suunnittelu sekä yhteistyön kehittäminen kirjaston kanssa. Myös Kuntolaakson rakentaminen eteni suunnitellusti. Uuden uimahallin osalta tehtiin palvelumuotoilua tukemaan asiakkaiden omaehtoista liikkumista ja uuden kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän myötä asiakkaiden lipputuotteiden hankinta siirtyi osittain digitaalisiin järjestelmiin. Savilahden tapahtuma- ja liikuntakeskuksen toteutus suunnittelu eteni myös suunnitellusti.

Vuonna 2019 kilpailutettiin yleisten asiakaspalvelujen, liikuntapaikkojen, museoiden ja kansalaisopiston yhteinen kassajärjestelmä, verkkokauppa ja kulunvalvontajärjestelmä. Kassajärjestelmään toteutettiin taloushallinnon liittymiä, arkistoliittymä sekä liittymä pysäköintinvalvontajärjestelmään. Käyttöönotto käynnistyi syksyllä 2019 järjestelmien teknisellä toteutuksella ja koulutuksilla. Kassajärjestelmä otettiin käyttöön yleisissä asiakaspalvelupisteissä ensimmäisenä. Vuoden 2019-2020 vaihteessa museot ottivat myös käyttöön uuden kassajärjestelmän. Kuopio-halli saatiin vuoden loppupuolella pilottikäyttövalmiuteen. Verkkokaupan suunnitellut kirjaston, kansalaisopiston sekä venepaikka- ja viljelyspalstajärjestelmän maksuliittymät toteutettiin alkuvuoden 2020 käyttöönottoa varten.

Teatterissa alkuvuodesta sattunut vesivahingon vuoksi jouduttiin perumaan useita näytöksiä ja kuluvan vuoden tulotavoite alittuu tämän vuoksi. Vuokramenoista ei saatu huojennusta, koska kyseessä oli äkillinen vahinko eikä kaupungilla ole keskeytysvakuutusta, joka korvaisi menetyt lipputulot.

Liikuntapaikkapalveluissa uuden ylipainehallin suunniteltu valmistumisaika oli 1.6.2019, mutta se siirtyi 1.11.2019. Vastaavasti Lippumäen jäähallin suunniteltu sulkeminen oli 31.5.2019. Kuopion kaupungin ja Tuplajäät Oy välisessä sopimuksessa on mainittu, että Lippumäen jäähalli menee kiinni, kunnes Tuplajäät Oy rakentama hanke valmistuu. Lippumäen jäähalli suljettiin elokuussa.

Kuntolaakson pysäköintilaitos otettiin käyttöön 1.9.2019 ja pysäköintilaitoksen vuokrat tulivat liikuntapaikkapalveluiden maksettaviksi.

Kuvakukko jouduttiin sulkemaan ilmastointijärjestelmän uudistamisen vuoksi helmikuun puolesta välistä syyskuun loppuun saakka. Toiminnan keskeytyksestä johtuvat tulojen menetykset saatiin katettua vuokrasäästöillä.

## Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintakate ylittyi talousarviosta 0,37 M€ (100,96 %), jota ennustettiin koko syksyn ajan jora-ennusteessa.

Kirjastopalvelut, musiikkikeskus, kansalaistoiminnan palvelut sekä kansalaisopisto tekivät positiivisen tuloksen, joilla voitiin osaksi kattaa liikuntapaikkapalveluiden, teatterin ja musiikkikeskuksen negatiivisia tuloksia.

Liikuntapaikkapalveluiden negatiivista tulosta ennustettiin ja sen aiheutti Kuntolaakson pysäköintilaitoksen vuokrat, jotka lähtivät kirjautumaan liikuntapaikkapalveluiden menoihin 1.9.2019 lukien, yhteensä 183 800 €. Osa em. ylityksistä saatiin katettua mm. Lippumäen ylipainehallin vuokraan varatulla määrärahalta, koska hallin käyttöönotto siirtyi aiemmin suunnitellusta aikataulusta. Lopullinen tulos ylitti talousarvion n. 77 000 €, 100,7 %.

Teatterin negatiivista tulosta ennustettiin myös ja lopullinen toteutuma ylitti talousarvion n. 0,6 M€, 112,3 %. Pääsylipputulot vähenivät, koska Äidinmaa-musikaalin kevään myynti jäi heikoksi (täyttöaste vain 60,4 %). Pääsytuloihin vaikutti myös talvella sattunut vesivahinko, jonka vuoksi useita esityksiä jouduttiin perumaan.

Kevään pääesityksesi tarkoitettu B.Alban talo ei valitettavasti löytänyt yleisöä (täyttöaste vain 39,5 %). Musiikkialin ja kevään päänäytöksen kalliit tuotantokustannukset ja huono myynti selittävät paljon huonoa taloudellista tulosta. Molemmat näytelmät ovat kuitenkin kulttuuritekoina merkittäviä ja taiteellisesti onnistuneita. Kotimainen uusi musikaali ja erittäin vaikuttava, visuaalisesti upea puhenäytelmä eivät valitettavasti saaneet riittävästi yleisöä.

Myös teatterin tilojen ulosvuokraukset vähenivät, koska sekä erilaisten tilaisuuksien että kävijöiden määrä vähenivät. Vesivahingosta johtuen tilat olivat pitkään pois käytöstä kevättalvella 2019, eikä niitä voitu vuokrata. Myös vahingon aiheuttama imagohaitta hiljensi kevään kauppaa myöhemminkin.

Edelliseen vuoteen verrattuna, vuonna 2018 teatterissa oli enemmän tilaisuuksia, koska Musiikkikeskus oli remontissa ja esim. Tanssii ja Soi piti tilaisuuksistaan ison osan teatterissa. Kuopion Reippaan voimistelijoiden esityksiä ei ollut 2019 (2018 kaksi esitystä). Kalpan Voittajaksi –seminaari siirtyi Puijonsarveen, mikä johtui toimijoiden keskinäisistä sopimuksista. Johtajan vaihduttua muutamia asiakkaita siirtyi kilpailevan toimijan tiloihin.

Myös menot ylittyivät. Syynä olivat isot tuotannot, jotka vaativat panostuksia. Pääasiassa ylitykset ovat henkilöstömenoja, ja siellä erityisesti määräaikaisten työntekijöiden palkat. Määräaikaaisissa erityisesti vierailijoiden määrä v. 2019 oli poikkeuksellisen suuri. Lisäksi äkilliset sairastumiset ja sijaisten tarve (Suurenmoista, Äidinmaa, Onnennumerot, Puhtaana käteen) lisäsivät tuotantokustannuksia.

Jälkikäteen voidaan todeta, että teatterin talouteen nähden tuotantoon otettiin liian isoja produktioita useita samana kautena, mikä lisäsi riskejä, joka valitettavasti toteutuivat osittain harmillisen vesivahingon siivittämänä. Korjaaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin heti, mutta kesken kauden ei saatu riittäviä tuloksia. Sopeuttamistoimet jatkuvat 2020. Jatkossa tuotantojen sisäistä valvontaa tiukennetaan. Ohjaus ja suunnitteleva työryhmä sitoutetaan tuotantokohtaiseen raamiin tiukasti (toteutustapa, vierailevien määrä ym.). Lisäksi tuotantojen määrää vähennetään, mikä vaikuttaa myös tuotantokustannuksiin ja henkilöstön määrään.

Musiikkikeskuksen toimintakate ylitti talousarvion n. 52 000 €, 101,3 %, joka johtuu henkilöstön pitkistä sairauslomista ja siitä johtuvista tilapäisten muusikoiden kuluista, orkesterin ohjelmiston ja markkinointikanavien uudistamisesta.

## **Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen**

OstaVerkoissa –projektiin liittyvien sähköisten maksutapojen lisääntymisen vuoksi tulee linjata asiakaspalvelusteet, joissa hyvät ja automatisoidut kassatoiminnot pitää jatkossa olla.

Asukastupien asiakaspäätteet ovat vanhentuneet eikä niille voida määrittää automatisoitua ja keskitettyä ylläpitomallia. Laitteistokanta tulisi yhdenmukaistaa keskitetyn tietohallinnon linjausten mukaisesti niin, että käyttäjien tietosuoja (ml. GDPR) ja tietoturva voidaan taata.

Kuluvana vuonna tapahtuneiden vesivahinkojen (teatteri, Pyörön kirjasto, Jynkän koulu) vuoksi tulisi kaupungin linjata mahdollisen vakuutuksen ottaminen ko. vahinkojen varalle.

# **Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut**

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentusen katsaus ajalta 1.1.-31.12.2019

## **Toiminta (lyhyesti)**

Kirjasto-, liikuntapaikka- ja museopalveluiden toiminta toteutui pääosin suunnitellusti. Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushanke on edennyt suunnitellusti, samoin palvelujen suunnittelu sekä yhteistyön kehittäminen kirjaston kanssa. Myös Kuntolaakson rakentaminen ja toiminnan suunnittelu etenee suunnitellusti. Uuden uimahallin osalta on tehty palvelumuotoilua tukemaan asiakkaiden omaehtoista liikkumista ja uuden kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän myötä asiakkaiden lipputuotteiden hankinta siirtyy osittain digitaalisiin järjestelmiin. Savilahden tapahtuma- ja liikuntakeskuksen toteutussuunnittelu etenevät myös suunnitellusti.

Liikuntapaikkapalveluissa uuden Lippumäen liikuntakeskuksen ylipainehallin suunniteltu valmistumisaika oli 1.6.2019, mutta hallin avaaminen siirtyi marraskuulle 2019. Vastaavasti Lippumäen jäähallin suunniteltu sulkeminen oli 31.5.2019. Kuopion kaupungin ja Tuplajäät Oy välisessä sopimuksessa on mainittu, että Lippumäen jäähalli menee kiinni, kunnes Tuplajäät Oy rakentama hanke valmistuu. Lippumäen jäähalli suljettiin elokuussa 2019.

Kuntolaakson pysäköintilaitos otettiin käyttöön elokuussa 2019 ja pysäköintilaitoksen vuokrat tulivat liikuntapaikkapalveluiden maksettaviksi.

## **Olenaiset poikkeamat talousarvioon**

Kirjastopalvelujen ja kansalaisopiston toimintakatteen toteutuma alittaa talousarvion. Kirjaston toteutumaprosentti 98,7 % ja museokeskuksen 97,6 %.

Liikuntapaikkapalveluiden osalta ennustettiin ylitystä, koska Kuntolaakson pysäköintilaitoksen vuokrat lähtivät kirjautumaan liikuntapaikkapalveluiden menoihin 1.9.2019 lukien, yhteensä 183 800 €. Ennustetusta ylityksestä osa saatiin katettua mm. Lippumäen ylipainehallin vuokraan varatulla määrärahalla, hallin käyttöönotto siirtyi aiemmin suunnitellusta aikataulusta, myös toimintatuotot ylittyivät budjetoidusta. Lopullinen toteutuma ylittää talousarvion n. 77 000 €, toteutumaprosentti 100,7 %.

Koko vastualueen näkökulmasta toteutumaprosentti on 99,6 % eli n. 77 000 euroa alle talousarvion.

## **Riskit strategisten tavoitteiden toteutumiseksi**

Asiakasmäärien toteutuminen kirjasto-, liikuntapaikka- ja museopalveluissa vaikuttavat olennaisesti yksiköiden toiminnan ja talouden toteutumiseen. Asiakasmäärät ja talous toteutuivat ennakoitujen mukaisesti


## **Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen**

Sisäinen valvontaa ja riskien hallintaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti.


## Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

### 1. KASVAVA KUOPIO

#### 1.2. Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Savilahden innovaatioympäristön synergia toimii ja tukee startup-toimintaa ja yritysten kansainvälistymistä.	Savilahden liikunta- ja tapahtumakeskuksen suunnittelussa on tavoitteena huomioida valmiudet oppilaitosten ja toimijoiden kanssa tehtävään tutkimuksen, testauksen ja tuotekehityksen mahdollisuudet.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, liikuntapaikkapalvelujen päällikkö	 (etenee hitaasti tai osittain) Savilahden tapahtuma- ja liikuntakeskuksen toteutussuunnittelu etenee suunnitellusti. Savilahti Sport hub EAKR-hanke hakemus jätettiin 2019 hakuun. Hanke ei saanut rahoitusta. Savilahden tapahtuma- ja liikuntakeskuksen päiväaikaisesta käytöstä tehtiin esisopimus Savon koulutuskuntayhtymän kanssa joulukuussa.



#### 1.4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri


Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Kaupunkikeskustan elinvoima kasvaa (täydennysrakentaminen, tapahtumat ja kaupunkikulttuuri, liike-elämä jne.).	Palveluiden aukioloaikojen kehittämällä pyritään edistämään keskustan elinvoimaisuutta.  Museot osallistuvat aktiivisesti kaupunkikeskustan elävöittämiseen ja palvelujen kehittämiseen. Museoiden näyttelyt ja tapahtumat ovat tärkeä osa keskusta-alueen palvelutarjontaa. Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushankkeen suunnittelu ja toteutus etenevät, samalla jatkuu museon palvelujen suunnittelu. Uutta palvelukokonaisuutta kehitetään myös yhteistyössä kirjaston kanssa.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Kirjaston lainaus kasvoi 2019 1,2% (2,1 miljoonaa lainaa). E-lainojen osuus kasvoi 81,6% noin 80 000 e-lainaan. Käynnit vähenivät 7,6% (1,3 miljoonaa käyntiä). Väheneminen kohdistui pääkirjastolle ja johtuu pääkirjaston remontin aiheuttamista tilojen sulkemisista. Tapahtumissa ja opetustunneilla kävijöiden määrä nousi 24% (noin 30 000 henkilöä). Lasten ja nuorten ja musiikin tilojen toiminnalliset muutokset valmistuivat vuoden lopussa. Muu remontti etenee suunnitelmien mukaan ja tilat vapautuvat kirjaston käyttöön 9/2020.  Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushanke eteni suunnitellusti, samoin palvelujen suunnittelu sekä yhteistyön kehittäminen kirjaston kanssa. Museoiden kokonaisyleisömäärä oli yhteensä n. 51800 (Kuopion museo oli koko vuoden suljettuna). Museokohteiden aukioloaikoja pidennettiin (sunnuntait ja keskiviikkoillat).  Kuntolaakson rakentaminen etenee suunnitellusti. Uuden uimahallin osalta on tehty palvelumuotoilua tukemaan asiakkaiden omaehtoista liikkumista. Uuden kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän myötä asiakkaiden

	<p>Vuoden 2019 aikana Kuntolaakson rakentaminen jatkuu. Uuden uimahallin toiminnot suunnitellaan tukemaan käyttäjien omaehtoista liikkumista ja mahdollistamaan tapahtumien järjestämistä.</p> <p>Kirjastopalvelut elävöittävät kaupunkikeskustaa. Kirjastopalvelut tapahtumineen ovat tärkeä osa keskusta-alueen palvelutarjontaa. Kirjastopalvelut lähipalveluina luovat monimuotoista kaupunkikulttuuria ja positiivista kaupunkikuvaa kaupungin eri osissa.</p>		lipputuotteiden hankinta siirtyy osittain digitaalisiin järjestelmiin. Uuden uimahallin tilat mahdollistavat kansainvälistenkin kilpailuiden järjestämisen.
--	---	--	---


## 2. HYVINVOIVA KUOPIO

### 2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Kaupungin tilat ja puistot ovat helposti asukkaiden ja järjestöjen käytössä.	<p>Tilojen monikäyttöisyyttä kehitetään.</p> <p>Kirjaston tilat ovat kuntalaisten käytössä omatoimiratkaisujen ja yhteistyön ja -toiminnan myötä.</p>	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p> (etenee suunnitellusti) Kirjaston omatoimiratkaisujen laajentamista on tarkasteltu (Riistaveden hankesuunnitelma, Puijonlaakson kirjasto, Kaavin ja Tuusniemen ostopalvelukuntien kirjastot). Omatoimiratkaisujen toimintaa ja turvallisuutta kehitetty. Kirjastojen yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa on lisätty. Pääkirjaston tiloja on keitetty toiminnallisesti osana museon remonttia, osa tiloista avattu loppuvuodesta 2020, osa tiloista avataan 9/2020.</p> <p>Uusien liikuntapaikkakohteiden toteutussuunnittelussa on huomioitu tilojen muuntojoustavuus sekä käytön monipuolisuus.</p>
Lasten ja nuorten liikkuminen on lisääntynyt ja on vähintään suositusten mukaista. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on vähintään yksi harrastus.	Liikuntapalveluiden palvelutarjontaa ja markkinointia kehitetään asiakastarpeiden mukaisesti. Maksu- ja avustuspolitiikkaa aloitetaan kehittämään.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p> (etenee hitaasti tai osittain) Kirjaston lasten ja nuorten palveluita on kehitetty yhdessä asiakkaiden kanssa. Erityistä huomiota on kiinnitetty lasten lukemisen edistämiseen eri keinoin ja lasten aineiston osuutta on lisätty. Pääkirjaston lasten ja nuorten palvelut siirtyivät pääkirjastolla isompiin tiloihin loppuvuodesta 2019 ja toimintaa kehitetty. Yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa on aloitettu kirjastopolun suunnittelu ja kirjasto on mukana lukioiden</p>

	<p>Museoiden palvelutarjonnassa otetaan huomioon lapset ja nuoret. Kaikilla alle 18-vuotiailla on kaupungin museoihin maksuton sisäänpääsy.</p> <p>Kirjaston painopistealueena ovat lapset ja nuoret ja lasten ja nuorten kirjastopalveluja kehitetään (aineistot, tilat ja muut palvelut).</p>		<p>lops-työssä.</p> <p>Museoiden palvelutarjonnassa on otettu huomioon lapset ja nuoret. Koulut ja päiväkodit vierailivat aktiivisesti museoissa. Perusopetus on käyttänyt opetuksessa museoiden Taidepolkua ja Museopolkua. Kaikilla alle 18-vuotiailla oli museoihin maksuton sisäänpääsy.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden markkinointia on kehitetty ja uudet liikkuvakuopio.fi verkkosivut avautuivat syyskuussa 2019. Liikuntapaikkapalveluiden brändiuudistus julkaistiin elokuussa. Avustus- ja maksupolitiikan uudistaminen siirtyy vuodelle 2020.</p>
	<p>Syksyn 2019 aikana pilotoidaan harrastuspassia jollekin ikäluokalle yläkouluissa.</p> <p>Aktivoidaan yhdistyksiä ja järjestöjä tuottamaan palveluja harrastuspassin käyttöön.</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt</p>	<p> (etenee hitaasti tai osittain) Valtakunnallinen harrastuspassisovelluksen käyttöönotto alkoi joulukuussa 2019. Harrastuspassin käyttöön otto siirtyy vuodelle 2020.</p>

## 2.2. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
<p>Tuetaan ikäihmisten kotona pärjäämistä ja hyvää elämää. Ikäihmiset asuvat tarvettaan vastaavasti – tehostetun palveluasumisen tarjonta varmistetaan yhdessä kumppanien kanssa ja varaudutaan tuleviin tarpeisiin.</p>	<p>Palveluiden järjestämisessä huomioidaan ikäihmiset mm. eläkeläisten hyvinvointikortti, etäyhteydet, kotiin vietävät palvelut.</p> <p>Museoiden palvelut soveltuvat kaikenikäisille ja erilaisille kohderyhmille.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden eläkeläisten hyvinvointikortti mahdollistaa omaehtoisen liikkumisen ja auttaa kotona pärjäämistä sekä tukee hyvää elämää.</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt</p>	<p> (etenee suunnitellusti) Kirjaston Kirjoja kotiin -palvelu toimittaa aineistoja asiakkaille, jotka eivät pääse kirjastoon, mutta voivat aineistoja vielä käyttää, tässä ryhmässä suurin osa ikäihmisiä. Kirjaston hakeutuvan palvelun työryhmä kehittää palveluja, mm. Lahjoita lukuhetki. Kirjasto tekee osana alueellista kehittämistehtävää vankilakirjastotyötä tarjoten asiantuntija-apua vankilan kirjastoille Savon alueella.</p> <p>Museot ovat tarjonneet kaikenikäisille, erilaisille kohderyhmille soveltuvia palveluja: näyttelyitä, tapahtumia, opastuksia, paitsi museoissa myös museoiden ulkopuolella.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden eläkeläisten hyvinvointikortti mahdollistaa omaehtoisen liikkumisen ja auttaa kotona pärjäämistä sekä tukee hyvää elämää.</p>




	Kirjasto tukee kirjoja kotiin - palvelun, kirjastoautopalvelujen, ikäihmisille suunnattujen palvelujen ja tapahtumien sekä erikoisaineistojen avulla ikäihmisten hyvinvointia ja kirjastopalvelujen saavutettavuutta ja saatavuutta.		
Varhainen tukeminen on sisäänrakennettu kaikkeen toimintaan. Nuoret ja lapsiperheet saavat tarvitsemaansa varhaista ja avoimuuden tukea.	<p>Tarjotaan ko. kohderyhmille maksuttomia ja edullisia tapahtumia sekä muita palveluja myös moniammatillisena yhteistyönä.</p> <p>Kulttuuri-, ympäristö-, ja taidekasvatustyöllä museot edistävät monipuolisesti hyvinvointia ja terveyttä. Museot tuottavat erilaisia kohdennettuja palveluja ja asiakastapahtumia. Kaikilla alle 18-vuotiailla on kaupungin museoihin maksuton sisäänpääsy.</p> <p>Kirjasto matalan kynnyksen kohtaamispaikkana tekee moniammatillista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa ja hakeutuvaa työtä eri kohderyhmien hyvinvoinnin lisäämiseksi. Lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat toiminnan painopiste kirjastotyössä.</p>	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Kirjasto on tehnyt yhteistyötä eri kohderyhmien hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä kaupungin toimijoiden että järjestöjen kanssa (esim. valtakunnallinen Nuorten Palvelu ry, perheentalo). Kirjaston työryhmät ovat kehittäneet palveluja eri kohderyhmille (monikulttuurisuustyöryhmä, pedagoginen työryhmä, hakeutuvan palvelun työryhmä jne.)</p> <p>Museot ovat tuottaneet kohdennettuja palveluja ja asiakastapahtumia kulttuuri-, ympäristö-, ja taidekasvatustyön keinoin. Museot ovat tehneet monialaista, aktiivista yhteistyötä sekä kaupungin omien palvelujen että ulkopuolisten kumppanien kanssa.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa oli vuonna 2019 käytössä edullinen liikkiskortti ajalla 1.5.2019-31.8.2019. Kortin hinta aikavälillä oli 20€.</p>

### 2.3. Työllistyminen ja toimeentulo

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Toteutetaan konsernitasaista työllisyyspolitiikkaa. Hyödynnetään sosiaalisia kriteerejä hankinnoissa. Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee ja työmarkkinatuen	Hyvinvoinnin edistämisen kautta tarjotaan työllistymismahdollisuuksia.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Kirjasto on tarjonnut mahdollisuuksia työkokeiluun ja ammatilliseen työharjoitteluun.</p> <p>Museot ovat tarjonneet ammatillista työharjoittelua.</p>


kuntaosuusmaksu pienenee.			
---------------------------	--	--	--

## 2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Asukkaiden vaikuttamista ja osallistumista omassa elinympäristössä lisätään eri tavoin.	<p>Kehitetään palveluja ja toimintaa yhdessä asukkaiden ja sidosryhmien kanssa.</p> <p>Museoiden palveluja kehitetään vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa ja palveluja tuotetaan erilaisille kohderyhmille.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluja kehitetään vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa ja palveluja tuotetaan erilaisille kohderyhmille.</p> <p>Kirjasto kehittää palveluita yhdessä kuntalaisten kanssa ja käyttää erilaisia osallistamisen tapoja. Kirjasto lähipalveluna luo sosiaalista turvallisuutta sekä tarjoaa tietoja sekä osallistumisen ja kohtaamisen paikan kuntalaisille.</p>	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p> (etenee suunnitellusti)</p> <p>Kirjasto on tuottanut palvelunsa kaikille kuntalaisille huomioiden eri kohderyhmien pääsyn palvelujen piiriin. Kirjasto on käyttänyt aktiivisesti erilaisia osallistamisen tapoja palvelujen kehittämisessä, mm. työpajat, palautepalvelu, asiakaskyselyt, tulevaisuuskahvila.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden palveluita on kehitetty vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa ja palveluja on tuotettu erilaisille kohderyhmille. Palautteita ja kehittämisideoita seurataan reaaliaikaisen palautejärjestelmän kautta.</p> <p>Museot ovat tuottaneet monipuolisia kohderyhmäpalveluja. Palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettu huomioon asiakkaiden toiveet.</p>

## 3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

### 3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Edistetään etätyöskentelyä, verkko-opiskelua ja etäkokouksia.	Hallinto- ja asiantuntijahenkilöstöllä on mahdollisuus etätööhön soveltuvien osien.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p> (etenee suunnitellusti)</p> <p>Kirjastossa otettu käyttöön teams ja Adobe Connect, joiden kautta verkkopalavereita ja virtuaalisia tapaamisia. Kirjastolla on järjestetty työntekijöille myös omia koulutuksia näistä.</p>

	<p>Osallistutaan verkkokoulutuksiin ja webseminaareihin.</p> <p>Järjestetään verkkokokouksia ja -seminaareja.</p>		<p>Museoissa on otettu käyttöön kaupungin uusia järjestelmiä (teams ym) sekä osallistuttu verkkokoulutuksiin ja web-seminaareihin.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluissa on otettu käyttöön etätöön mahdollisuus hallinto- ja asiantuntijahenkilöstön osalta. Verkkokoulutuksiin on osallistuttu ja kokouksia järjestetty skypessä.</p>
<p>Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä. Julkisten tilojen iltakäyttö kerhotoimintaan yms. toimintaan.</p>	<p>Palvelujen tarvitsemat tilat suunnitellaan ja varustetaan monikäyttöisiksi ja huolehditaan niiden tehokkaasta käytöstä.</p> <p>Asukas- ja kyläyhdistyksiltä tai niihin rinnastettavilta toimijoilta ei peritä käyttömaksuja heidän järjestämien toimintansa edellyttämien kokousten osalta omatoimisen hyvinvoinnin palveluiden hallinnoimissa tiloissa eikä niissä tilatarpeissa, jotka liittyvät suoraan kaupunkia hyödyntävään toimintaan (esimerkiksi asuinalueen ympäristön siivoustalkoiden järjestelyt).</p> <p>Kirjaston tilojen käyttöastetta ja monikäyttöisyyttä parannetaan (mm. omatoimiratkaisut, tilojen yhteiskäyttö, aineiston varastoinnin suunnittelu). Kehitetään tilasta riippumattomia palveluja (mm. verkkopalvelut ja e-aineistot).</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt</p>	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Kirjasto on vähentänyt muovijätettä ja vapauttanut resursseja muovittamattomuuskokeilussa, jossa aineistoa ei enää muoviteta. Muovittamattomuutta jatketaan hyvien kokemusten myötä. Kirjaston tiloja on tarkasteltu monikäyttöisyyden ja toiminnallisuuden näkökulmasta, esim. uusi lasten ja nuorten osasto ja musiikkiosasto on kehitetty ja omatoimiratkaisuja tarkasteltu tästä näkökulmasta.</p> <p>Liikuntapaikkapalveluiden tilavarauspalvelut jakavat keskitetysti liikunta- ja koulutilojen vuorot toimijoille. Tilojen käyttöasteet ja kävijämäärät ovat kasvaneet. Asukas- ja kyläyhdistykset tai niihin rinnastettavat toimijat ovat saaneet tiloja veloituksetta käyttöönsä toimintansa edellyttämien kokousten osalta. Lisäksi he ovat saaneet tiloja veloituksetta käyttöönsä tilaisuuksissa, jotka liittyvät suoraan kaupunkia hyödyntävään toimintaan (esimerkiksi asuinalueen ympäristön siivoustalkoiden järjestelyt).</p>

## 4. UUDISTUVA KUOPIO



### 4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
---------	--------------	---------------	-----------------


Henkilöstön moniammatilliseen yhteistyöhön on kehitetty uusia malleja sähköisten työskentelyalustojen, kokeilujen ja henkilöstön "kohtaamojen" kautta.	Osallistutaan sähköisten työskentelyalustojen kehittämiseen ja hyödynnetään niitä työskentelyssä.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjasto on hyödyntänyt työssään teamsia ja Adobe Connectia aktiivisesti ja järjestänyt kirjastojen (pääkirjasto, 13 lähikirjastoa) kokoukset ja osaamisen kehittämisen myös näiden avulla etänä. Samoin alueellista kehittämistehtävää Savon alueella hoidetaan näitä alustoja hyödyntämällä.  Liikuntapaikkapalvelut on osallistunut uusien työskentelyalustojen kehittämiseen. Uudet työskentelyalustat on otettu käyttöön.
Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut ja sairauspoissaolot ovat vähentyneet 2 henkilötyöpäivää/htv.	Toteutetaan yksikkökohtaisia työhyvinvointisuunnitelmia.  Suunnitelmien toteutumista arvioidaan säännöllisesti yhdessä koko henkilökunnan kanssa.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, työnjohtajat	● (etenee suunnitellusti) Kirjastossa toteutettu toimipisteittäin tehtyä ja yhteistä työhyvinvointisuunnitelmaa ja seurataan toteutumista johtoryhmässä ja esimiesten kokouksessa. Suunnitelmat toimitettu työsuojeluvaltuutetulle.  Museoissa on toteutettu yhteistä työhyvinvointisuunnitelmaa. Sairauspoissaolojen määrä on edelleen melko alhainen.  Liikuntapaikkapalveluissa on toteutettu yhteistä työhyvinvointisuunnitelmaa.  Omatoimisen hyvinvoinnin palvelujen vastuualueen sairauspoissaolojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 0,9 kal.pv/htv, yhteensä 14,2 kal.pv/htv.

## 4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.	Osta verkossa -projektin kautta mahdollistetaan palvelujen maksaminen verkossa.  Verkkopalveluja ja e-aineistojen tarjontaa kehitetään.  Museoaineistojen saatavuutta verkossa edistetään.  Liikuntapaikkapalveluiden palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan ensisijaisesti teknologian tuomat mahdollisuudet.  Kirjastopalveluiden	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjasto on aloittanut ministeriön 100% rahoittaman digihankkeen vetämisen koko Savon alueella. Kirjasto mukana pilotoimassa verkkomaksamista, suunnitteluvaihe käynnissä. Kirjaston aineistokokoelmaa on kehitetty e-aineistoja lisäämällä ja monipuolistamalla. E-aineistojen lainaus on lisääntynyt vuonna 2019 81,6% ollen 79 500 lainaa.  Museoaineistojen digitointi ja saatavuuden lisääminen verkossa on edennyt suunnitellusti.  Liikuntapaikkapalvelut osallistuivat aktiivisesti Osta verkosta projektiin. Uuden kassa- kulunvalvontajärjestelmän kokeilu siirtyi helmikuulle 2020. Kokeilu aloitetaan Kuopio-hallilla ja väestönsuojien kuntosaleilla. Uudet verkkosivut, liikkuvakuopio.fi avautuivat syyskuussa ja joulukuussa verkkosivuille otettiin käyttöön ohjelmistorobotti. Kuopio-hallin mobiili app kehittäminen jatkuu vuonna 2020.

	palvelutuotannossa huomioidaan teknologian tuomat mahdollisuudet. Kirjaston verkkopalveluja ja e-aineistojen tarjontaa sekä neuvontaa ja opastusta kehitetään.		
Kehitetään vaikutusten arviointia (yritysvaikutukset yms.).	Osallistutaan vaikutusten arvioinnin kehittämiseen.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Kirjasto tekee vaikuttavuusarviot esitysten yhteydessä.  Museot ovat tehneet esityksistä vaikuttavuusarviot.  Liikuntapaikkapalvelut vaikuttavuusarviot esitysten liitteeksi.
Uudistetaan rakenteita ja toimintatapoja maakuntauudistuksen etenemisestä riippumatta. Varmistetaan, että muutokset henkilöstön ja kuntalaisten kannalta sujuvat jouhevasti palvelutason kärsimättä.	Kehitetään rakenteita ja toimintatapoja asiakas- ja palvelutarpeiden mukaisesti.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, työnjohtajat	 (etenee suunnitellusti) Kirjastossa on kehitetty toimintatapoja osana CAF-laadunvalvontajärjestelmää toimintaympäristön kehittymisen ja tulevaisuuden megatrendien näkökulmasta.  Museopalveluiden toimintatapojen kehittäminen etenee asiakastarpeiden mukaisesti. Erityisesti on valmisteltu uudistuvan Kuopion museon yhteistoimintaa kirjaston kanssa.  Liikuntapaikkapalveluiden rakenteita ja toimintatapoja on kehitetty teknologian kehittymisen näkökulmasta.

### 4.3. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Tilikauden tulos on negatiivinen, mutta paremmalla tasolla kuin -10 milj.€	Lisätään toiminnan tehokkuutta parantamalla tilojen monikäyttöisyyttä ja lisäämällä asiakasmääriä.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Kirjastossa tilojen monikäyttöisyyttä on tarkasteltu ja tämän mukaan edetty. Asiakasmäärät ovat edelleen kasvaneet etenkin niissä kirjastoissa, joissa uudistuksia on tehty: Jynkkä 20,5%, Nilsiä 33,1%, Karttula 53%. Kirjasto on siirtynyt aineiston kellutukseen, joka on vähentänyt kuljetuksia. Kirjasto kokeilee muovittamattomuutta, joka säästää resursseja toimintaa ja mahdollistaa sen kehittämisen.  Liikuntapaikkapalveluiden toiminnan tehokkuutta on kehitetty. Ilman Kuntolaakson pysäköintilaitoksen sisäisiä vuokria tilikauden tulos on talousarvion mukainen. Liikuntatilojen asiakasmäärät kasvoivat edelliseen vuoteen nähden.

# Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentusen katsaus ajalta 1.1. -31.12.2019

## Toiminta (lyhyesti)

Kansalaisopiston ja kansalaistoiminnan palveluiden toiminta toteutui pääosin suunnitellusti.

Kansalaisopiston toiminta on toteutunut strategisen suunnitelman mukaisesti. Senioripedagogiikan kehittämisen, yhteistyöverkostojen ja viestinnän avulla on ikääntyville ihmisille lisätty jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia. Kuntalaisten digitaitojen kehittymistä on tuettu verkkokurssien lisäksi myös integroimalla digitaaliset opetusmenetelmät osaksi vakiintunutta kurssitoimintaa. Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus on vakiintunut osaksi opiston perustoimintaa.

Kuvakukko jouduttiin sulkemaan ilmastointijärjestelmän uudistamisen vuoksi helmikuun puolesta välistä syyskuun loppuun saakka. Toiminnan keskeytyksestä johtuvat tulojen menetykset saadaan katettua vuokrasäästöillä.

## Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Molempien palveluprosessien, kansalaistoiminnan palveluiden ja kansalaisopiston, toimintakate alittaa talousarvion. Kansalaistoiminnan palveluiden talouden toteutuma 98,9 %, alitus n. 62 000 euroa ja kansalaisopiston 95 %, alitus n. 167 000 euroa.

Kansalaistoiminnan palveluiden osalta hankerahoituksella saatiin katettua osa vakinaisen henkilökunnan henkilömenoista.

Kansalaisopiston henkilöstön osalta v. 2019 oli poikkeuksellinen, henkilöstömenot eivät toteutuneet suunnitellusti. Päätoimisesta henkilöstöstä huomattavan suuri osa työskenteli ennakoimattomista syistä osa-aikaisesti, eikä näihin erikoisosaamista vaativiin tehtäviin ollut mahdollista palkata sijaisia. Lisäksi hankerahoituksen turvin katettiin osa henkilöstömenoista. Maahanmuuttajaopetuksesta saatiin toteutettua ennakoitua suurempi osa normaalia korkeammalla valtionosuusrahoituksella.

## Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

## Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

### 1. KASVAVA KUOPIO

#### 1.4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Kaupunkikeskustan elinvoima kasvaa (täydennysrakentaminen, tapahtumat ja kaupunkikulttuuri, liike-elämä jne.).	Palveluiden aukioloaikojen kehittämisellä pyritään edistämään keskustan elinvoimaisuutta. Tuetaan asukaslähtöisten, pienimuotoisten kulttuuritapahtumien järjestämistä. Kuopion elinvoimaa ja vetovoimaa edistetään verkostojen kautta tehtävällä työllä mm. Terve Kunta ja WHO Healthy Cities verkosto	Hyvinvoinnin edistämisenjohtaja, palvelupäälliköt, Kulttuurisuunnittelijat, hyvinvointikoordinaattori	● (etenee suunnitellusti) Valmisteltu alueellista vapaan kulttuuritoiminnan kehittämistehtävää ja saatu myönteinen rahoituspäätös 2-vuotisesta (2020-2021) alueellisesta (Pohjois-Savo) kehittämishankkeesta. Laadittu hakemus WHO Health City -verkoston uudelle kaudelle. Kansainvälistä hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä on edistetty osallistumalla pohjoismaisen kumppaniverkoston tilaisuuksiin. Tiivistetty merkittävästi Kulttuuripääkaupunki -hankkeeseen liittyvää alueellista yhteistyötä Itä-Suomessa.

### 2. HYVINVOIVA KUOPIO

#### 2.1. Aktiivisuuteen innostava arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
	Kumppanuus kaupungin ja järjestöjen välillä korostuu /lisääntyy huomioiden kaupungin strategiset painopisteet. Järjestöjen toimintaa ohjataan avustettavan toiminnan osalta strategian mukaiseksi. Vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen välillä sekä kaupungin kanssa. Ely-keskuksen kanssa jatketaan kansalaistoimijalähtöisten kokeiluhankkeiden rahoitusta (KAKE).	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, järjestö- ja avustuspalvelut	● (etenee suunnitellusti) Vuoden 2020 yleisavustushaku toteutettu 29.11.2019 mennessä. Hakemuksia yhteensä 357 kpl. Liikuntaseuroilla oli käytössä uudistettu avustuslomake. 3-vuotiset yhteistyösopimukset (KTS, ANTI ja FIM) etenevät päätöksenteossa. Kake-hankkeita rahoitettu 6 kpl. Avin erityisavustus vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tukemiseksi 30.000 €. Mukaan lähti 11 kuopiolaista liikuntaseuraa.

<p>Kaupungin tilat ja puistot ovat helposti asukkaiden ja järjestöjen käytössä.</p>	<p>Edistetään tietoisuutta tilojen ja puistojen saavutettavuudesta viestintää ja markkinointia kehittämällä. Asukastuvat ovat eri toimijoiden käytössä.</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, Lähiötyöntekijät</p>	<p>● (etenee suunnitellusti) Toteutettu monialaisessa yhteistyössä Niiralan liikennepuiston taideprojektin ensimmäinen vaihe. Erilaiset asiakasryhmät ovat aktiivisesti ottaneet asukastupien tiloja käyttöönsä. Puistojen saavutettavuutta on edistetty monialaisessa yhteistyössä kohteista aktiivisesti viestimällä ja palveluja kehittämällä.</p>
<p>Lasten ja nuorten liikkuminen on lisääntynyt ja on vähintään suosittujen mukaista. Kaikilla lapsilla ja nuorilla on vähintään yksi harrastus. Osana liikunnanohjausta huolehditaan ravitsemusneuvonnasta ja ruokasuositusten jalkautumisesta.</p>	<p>Aktivoidaan yhdistyksiä ja järjestöjä tuottamaan palveluja. Aktivointipalvelut ja Kansalaisopisto tuottavat asiakastarpeiden mukaisia palveluja. Kehitetään hyvinvointimarkkinointia ja -viestintää.</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt</p>	<p>● (etenee suunnitellusti) Liikuntaa suosituksen mukaisesti 1h/pvä harrastavien nuorten määrä on hieman noussut. Samaan aikaan liikkumattomuus (alle 1 h/vko) on lisääntynyt, erityisesti ala- ja yläkouluikäisillä. Lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tueksi on käynnistetty avustus- ja maksupolitiikan uudistus, jolla kannustetaan seuroja ja yhdistyksiä huomioimaan hyvinvoinnin monipuolinen edistäminen, erityisesti lasten ja nuorten liikuntaharrastuksissa. Liikuntaneuvonnan ja starttikurssien avulla on madallettu kynnystä liikuntaan osallistumiseen ja ohjattu hyvinvointia edistäviin elintapoihin laajemmin. Liikunta- ja kulttuuripolku -toimintojen avulla on tarjottu lapsille ja nuorille mahdollisuuksia tutustua uusiin harrastusvaihtoehtoihin.</p> <p>Kansalaisopisto on tarjonnut runsaasti harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille koko toiminta-alueella.</p> <p>Julkaistu hyvinvointiräppi <a href="https://vimeo.com/365770160">https://vimeo.com/365770160</a></p>
<p>Tuetaan aktiivista elämäntapaa ja osallisuutta luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle</p>	<p>Pakka-toimintatavan toteutus Kuopiossa (THL:n kärkihanke). Mielenterveys- ja päihdesuunnitelman 2013-2020 arviointi. Huomaa lapsi-toimintatavan koordinointi ja ohjaus, ja tähän liittyen vaikuttavuustutkimus ja tutkimusyhteistyö. Savuton Kuopio-toimintaohjelman koordinointi. Ennaltaehkäiseviä tavoitteita tukevien koulutusten, seminaarien ja tapahtumien suunnittelu ja toteutus. Painopistealueina vuonna 2019 erityisesti alakoulujen oppilaat,</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäällikkö, Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, hyvinvointikoordinaattori</p>	<p>● (etenee suunnitellusti) Ept koordinaattori on osallistunut valtakunnalliseen Pakka-koordinaattoreiden verkostoon (Hki/THL) sekä valtakunnalliseen ept ohjausryhmään.</p> <p>Kuudes Huomaa lapsi- ryhmä on päättynyt ja sen tulokset olivat todella hyvät. Nikotiinin Kuopio- työryhmä on kokoontunut ja Namis- hanke (yhdessä Sakkyn ja Suomen Syöpäjärjestöjen kanssa) edistynyt kovasti, 2. asteelle on mm. luotu puheeksioton malli jota aletaan hyödyntää valtakunnallisesti.</p> <p>Ennaltaehkäiseviä tavoitteita tukevia koulutuksia, seminaareja ja tapahtumia on suunniteltu vuodelle 2020. Valtakunnallisella ept-viikolla järjestettiin lukuisia tapahtumia mm. kirjastolla, Kuvakukossa, KYSillä, Perheiden talolla ja Apajassa. Kannabiskoulutukseen osallistui noin 140</p>



	<p>raskaana olevat tupakoivat äidit ja 2. asteen opiskelijat. Ehkäisevän päihdetyön kunnan yhdyshenkilölle kuuluvat tehtävät (ept-viikon toteutus (Selvät Sävelet), päihdeindikaattorit, raportointi)</p> <p>Tuetaan kuntalaisten mahdollisuutta osallistua vapaaehtoistoimintaan ja järjestöjen, yhdistysten toimintaan: Kuopion Valikko-ryhmä, vapaaehtoistyö.fi/kuopio-sivuston paikallinen ylläpito</p> <p>mm. pitkäaikaissairaille, omaisille Arkeen Voimaa-ryhmät</p>		<p>ihmistä. Ept-koordinaattori on ollut KYSin päihdekokemusasiantuntija-hankkeen ohjausryhmässä.</p> <p>Kuopion Valikko-työryhmä on kokoontunut. Pitkäaikaissairaille ja omaisille tarkoitettu Arkeen Voimaa-ryhmätoiminta on lakkautettu Kuopiosta.</p>
<p>Tuetaan aktiivista elämäntapaa, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä taiteen ja kulttuurin sekä liikunnan keinoin. Tuetaan kulttuuristen perusoikeuksien ja tasa-arvon toteutumista.</p>	<p>Kulttuuriin aktivointi koordinoi ja kehittää yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kulttuurikasvatusta ja kulttuurisen osallisuuden ja saavutettavuuden toimintamalleja. Yksikkö mahdollistaa taiteilijoiden työtilaisuuksia alueella sekä kannustaa paikallisia toimijoita tuottamaan kulttuuripalveluja. Tiedotusta ja markkinointia kehitetään sähköisen portaalin avulla ja asukkaiden mahdollisuutta vaikuttaa palveluihin pilotoidaan tuotantotuki-malleilla.</p> <p>Uusia toimintoja kehitetään resurssien mukaan. Ollaan mukana eri verkostoissa (esim. kulttuurisen vanhustyön verkosto, LAPE ja Taikusydän).</p> <p>Kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta mahdollistaa kaikenikäisten kuntalaisten aktiivisen taiteen opiskelun, tuottamisen ja kokemisen. Turvataan kurssien saavutettavuus koko toiminta-alueella.</p>	<p>Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, Kulttuuriin aktivointi, Kino Kuvakukko, kansalaisopisto, liikuntaan aktivointi</p>	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Käynnissä Kulttuuripolku perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa, AvoT-avoin taidekasvatus varhaiskasvatuksessa, SKR-Taidetestaajat, Kiitos kaveruudelle -toiminta kouluissa, kummitaiteilijatoiminta nuorisotaloilla ja Tyttöjen talolla, taidetoimintaa asukastuvalla ja kehitysvammaisten palveluyksiköissä sekä kulttuurisen vanhustyön toiminnot eri yksiköissä. Mukana Aili-kulttuurisen vanhustyön verkostossa. Koulutettu kulttuuriluotseja Kulttuuri kyläilee -toimintamalliin.</p> <p>Koordinoitu Supersyysloma. Haettu Taiken erityisavustusta vammaisyhteisöjen kulttuuritoimintaan ja kulttuurin saavutettavuuden edistämiseen. Haettu Taiken avustusta Nilsiänsä musiikki- ja tanssileirin tuottamiseen. Mukana Kulttuurista elinvoimaa Järvi-Suomeen, Savonlinna Euroopan kulttuuripääkaupungiksi (ECoC) 2026 -hankevalmistelussa, KuoHuLab-hankkeessa ja Lasten ja nuorten säätiön Huuma-ESR-hankkeessa. Osallistuttu Taiken aluekumppanuuksien päivän paneelikeskusteluun ja kulttuurihyvinvoinnin hyvät käytännöt Pohjois-Savossa -seminaariin esityksellä. Osallistuttu Bodön ystävyyskaupunkivierailuun ECoC-yhteistyöllä. Käynnistetty kulttuurihistoriallisen museon kanssa selvitys Euroopan kulttuuriperintötunnuksen hakuprosessista vuodelle 2021. Tunnusta haetaan tasa-arvo-temalla.</p> <p>Saatu Opetus- ja kulttuuriministeriön kuntien kulttuuritoimintalain 166/2019 6 §:n mukainen alueellinen kehittämistehtävä, jonka kohteena on Pohjois-Savo. Tehtävän rahoitus 200 000 € vuosille 2020-21.</p>

	<p>Kuvakukko Kuopiossa ja KinoManttu Nilsiässä tarjoavat monipuolista elokuvatarjontaa kaiken ikäisille. Opiskelijoiden ja eläkeläisten elokuvakerhot yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa (mm. ISAK). Koululais- ja päiväkotinäytöksiä järjestetään säännöllisesti. Event-Cinemassa konsertit, oopperat ja baletit. Asukastuvilla tuotetut palvelut, ohjelmat sekä luennot.</p> <p>Ennaltaehkäistään liikkumattomuuden haittoja aktivoimalla passiivisia kuntalaisia yhteistyössä paikallisten seurojen, järjestöjen ja yritysten kanssa.</p>		<p>Kino Kuvakukon ja Kino Mantun toiminta jatkunut normaalisti. Kuvakukon pitkän kiinniolon jälkeen asiakkaat ovat löytäneet hyvin takaisin Kuvakukkoon.</p> <p>Monipuolisen kurssitarjonnan lisäksi kansalaisopisto on mahdollistanut kaiken ikäisille kuntalaisille kulttuurin tuottamisen ja kokemisen useiden näyttelyiden, konserttien ja erilaisten esitysten kautta.</p> <p>Erityisryhmät: Erityislasten liikuntaryhmät ja Sporttiskerho toimineet normaalisti. Poikkihallinnollinen yhteistyö jatkunut kuntoutuksen ja eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Ikääntyneet: Järjestetty uusien vertaisohjaajien koulutus syksyn aikana. Vertaisohjaajille työnhuolto/ideapäiviä noin kerran kuukaudessa. Järjestetty Liikunnasta Virtaa Eläkevuosiin –kurssi. Poikkihallinnollinen yhteistyö jatkunut kuntoutuksen ja kansalaisopiston kanssa. Ikääntyneiden liikuntaryhmätoiminta jatkunut ennallaan, uutena ryhmänä tuolihooga. Vanhusten viikolla kirjastoissa tuolihoogan esittelyt.</p> <p>Voimaa Vanhuuteen-ohjelman myötä uusia toimintoja käynnistetty, Naati Nuapurista-Kerrävy yhteen -taloyhtiöiden jumpat (uusien talojen mukaan), Digisovellukset ja ikääntyneiden ulkoilupäivä Pilpan Majalla. Liikuta Taiteen äärellä -tapahtuma järjestetty neljä kertaa yhteistyössä Taidemuseon kanssa.</p> <p>Maaseutualueet: Yleisiä kuntosaliohjauksia järjestetty kaiken ikäisille. Liikuntaneuvonta jatkunut ja toimintaa markkinoitu. Vertaisohjatuissa ryhmissä tutoroiminen.</p> <p>Työikäiset: Liikuntaneuvontaa toteutettu 30-64-vuotiaille. Matalankynnyksen liikuntaryhmät jatkuneet. Poikkihallinnollinen yhteistyö liikuntaneuvonnan merkeissä jatkunut. Työikäisten 18-64-vuotiaiden kuntosalistartteja toteutettu.</p> <p>Lapset ja nuoret: Liikuntapolku / Liikkuva koulu toiminnot jatkuneet ja tapahtumia järjestetty yhteistyötahojen kanssa. Supersyysloman leiri järjestetty.</p> <p>Liikuntaneuvontaa toteutettu 15-29-vuotiaalle nuorille. Toimintaa kehitetty eri yhteistyötahojen kanssa sekä toimintaa markkinoitu laajasti eri tilaisuuksissa.</p>
--	--	--	---

## 2.2. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Tuetaan ikäihmisten kotona pärjäämistä ja hyvää elämää. Ikäihmiset asuvat tarvettaan vastaavasti – tehostetun palveluasumisen tarjonta varmistetaan yhdessä kumppanien kanssa ja varaudutaan tuleviin tarpeisiin.	Palveluiden järjestämisessä huomioidaan ikäihmiset mm. eläkeläisten hyvinvointikortti, etäyhteydet, kotiin vietävät palvelut, Kulttuurikahvila 60+, omaishoitajien taidetoiminta. Ikääntyville suunnatut asukastupatoiminnot liittyen ennaltaehkäisevään neuvontapalvelutuotanto. Asukastupien luennot ja tapahtumapäivät. vanhusneuvoston toiminta, Voimaa Vanhuuteen työ.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, Kulttuurisuunnittelijat, liikunnanohjaajat, lähiötyöntekijät, hyvinvointikoordinaattori	● (etenee suunnitellusti) Kulttuuripalveluita on viety ikäihmisten koteihin sekä tuotettu omaishoitajien taidetoimintaa ja Kulttuurikahvila 60+-toimintaa.  Kansalaisopisto on tukenut ikäihmisten kotona pärjäämistä ja hyvää elämää mm. kehittämällä senioripedagogiikkaa ja mahdollistamalla osallistuminen hyvinvointia edistäville kursseille ja luennoille sekä lähiettä etäopetuksena.  Suunnitellut toiminnot asukastuvilla ovat toteutuneet.
Varhainen tukeminen on sisäänrakennettu kaikkeen toimintaan. Nuoret ja lapsiperheet saavat tarvitsemaansa varhaista ja avoimuuden tukea.	Tarjotaan ko. kohderyhmille maksuttomia ja edullisia tapahtumia sekä muita palveluja myös moniammatillisena yhteistyönä (esim. hyperhiihtoloma, Kiva kesä, supersyysloma, AvoT-avoin taidekasvatus varhaiskasvatuksessa -toiminta, Kulttuurikeskiviikot Perheentalolla). Asukastupien avoimet lapsiperheille suunnatut toiminnot. Kaksi asukastupaa toimii iltaisin kaupungin nuorisotilana.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäällikkö, Kulttuurisuunnittelijat, lähiötyöntekijät	● (etenee suunnitellusti) On koordinoitu Supersyysloma. Tuotettu sisältöjä Perheentalon kulttuurikeskiviikkoihin, AvoT-avoin taidekasvatustoiminta maaseutualueiden päiväkodeissa.  Lapsiperheille suunnatut ryhmät käynnistyneet mm. Männistöissä ja Karttulassa.

## 2.3. Työllistyminen ja toimeentulo



Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Toteutetaan konsernitasaista työllisyyspolitiikkaa. Hyödynnetään sosiaalisia kriteerejä hankinnoissa. Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksu pienenee.	Hyvinvoinnin edistämisen kautta tarjotaan työllistymismahdollisuuksia. Asukastupien palkkatuki- ja työkokeilupaidat.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäällikkö, Lähiötyöntekijät	● (etenee suunnitellusti) Asukastuvilla koko vuonna palkkatukihenkilöiden määrä 45 hlö , ammatilliset työharjoittelut 2 hlö, työkokeilut 28 hlö, maahanmuuttajaopiskelijat 28 hlö, opiskelijat 15 hlö.

## 2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Asukkaiden vaikuttamista ja osallistumista omassa elinympäristössä lisätään eri tavoin.  Edistetään turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta	Pitäjäraatien toiminta vakiinnutetaan.  Kehitetään palveluja ja toimintaa yhdessä asukkaiden ja sidosryhmien kanssa.  Asukastupien toimintamalli asukkaiden aktivoinnissa. Turvallisuusluentokokonaisuudet. Verkostomainen toiminnan kehittäminen asukkaiden aktivoinnissa.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, Aluekoordinaattori, hyvinvointikoordinaattori	 (etenee suunnitellusti) Asukastupien kävijämäärä on kasvanut (+50% vuodesta 2018) ja uusia kumppanuuksia luotu toiminnan toteuttamiseksi. Pitäjäraatien kanssa on kehitetty maaseutualueiden palveluja ja asukkaiden osallisuutta uuden digitaalisen osallistamiskanavan avulla.  Asukkaiden hyvinvointia on pyritty edistämään monialaisissa turvallisuus-, kiusaamisen ehkäisy- ja seksuaaliterveyden edistämisen työryhmissä.

## 3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

### 3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Edistetään etätyöskentelyä, verkko-opiskelua ja etäkokouksia.	Hallinto- ja asiantuntijahenkilöstöllä on mahdollisuus etätööhön soveltuvin osin.  Osallistutaan verkkokoulutuksiin ja webseminaareihin.  Järjestetään verkkokokouksia ja -seminaareja.	palvelupäällikkö	 (etenee suunnitellusti) Etätyöskentelyn mahdollisuuksia on lisätty merkittävästi. Kokouksiin osallistuminen Teamsin kautta on lisääntynyt. Turhaa matkustusta on pyritty välttämään. Seminaareihin osallistumista paikan päällä on harkittu ja hyödynnetty mahdollisuuksien mukana etäosallistumismahdollisuutta. Pohjoismainen yhteistyö on tiivistynyt Skype-yhteistyökokousten myötä. Myös Terve Kunta -verkoston kokoukset ovat siirtyneet osittain Skype-kokouksiksi.
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä. Julkisten tilojen iltakäyttö kerhotoimintaan yms. toimintaan.	Palvelujen tarvitsemat tilat suunnitellaan ja varustetaan monikäyttöisiksi ja huolehditaan niiden tehokkaasta käytöstä.  Asukastupaverkoston tilat varattavissa asukkaille, yhdistyksille sekä kaupungin eri palvelualueille.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, Lähiötyöntekijät	 (etenee hitaasti tai osittain) Asukastupien käyntimäärät ovat lisääntyneet 50% vuodesta 2018.  Järjestöjen ja erilaisten ryhmien kanssa on kokoonnuttu kartoittamaan tilatarpeita ja yhdessä Tilakeskuksen ja muiden toimijoiden kanssa selvitetty erilaisia toimitilavaihtoehtoja. Uusia ratkaisuja tilojen monikäyttöisyyteen ei vielä löydetty, mutta kehittämistä jatketaan.

## 4. UUDISTUVA KUOPIO

### 4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstön moniammatilliseen yhteistyöhön on kehitetty uusia malleja sähköisten työskentelyalustojen, kokeilujen ja henkilöstön "kohtaamojen" kautta.	Osallistutaan sähköisten työskentelyalustojen kehittämiseen ja hyödynnetään niitä työskentelyssä.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Teams -palvelu on otettu käyttöön edistämään yhteistyötä niin kaupungin palvelualueiden kuin eri organisaatioiden asiantuntijoiden välillä. Teamsin avulla viestintä on muuttunut osin ketterämmäksi, osin uuden järjestelmän käyttöönotto vaatii vielä tottumista.</p> <p>Asukastuville on valmisteltu yhteistyötä Terve Kuopio -kioskin kanssa. Asukastupien päätteet voivat tuoda Terve Kuopio -kioskin palvelut maaseutualueiden asukkaiden ulottuville entistä paremmin.</p>
Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut ja sairauspoissaolot ovat vähentyneet 2 henkilötyöpäivää/htv.	<p>Toteutetaan yksikkökohtaisia työhyvinvointisuunnitelmia.</p> <p>Suunnitelmien toteutumista arvioidaan säännöllisesti yhdessä koko henkilökunnan kanssa.</p>	Palvelupäälliköt	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Vuodelle 2019 laadittu työhyvinvointisuunnitelma on käyty läpi työpaikkakokouksessa ja todettu toteutuneet toimenpiteet ja tulevat tarpeet. Kunkin tiimin ja työterveyshuollon kanssa on laadittu perusteellinen riskienkartoitus. Uusi työhyvinvointipari nimitettiin työpaikkakokouksessa.</p> <p>Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen vastuualueen sairauspoissaolojen määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna 0,6 kal.pv/htv, yhteensä 8,6 kal.pv/htv.</p>

### 4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.	<p>Osta verkossa -projektin kautta mahdollistetaan palvelujen maksaminen verkossa.</p> <p>Verkkopalveluja ja e-aineistojen tarjontaa kehitetään.</p>	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Liikkuva Kuopio -portaalin kehittämistä jatketaan edelleen. Pitäjäraatien maaseutualueiden kehittämisessä on testattu uutta digitaalista alustaa, jonka avulla kannustetaan asukkaita ja muualla asuvia osallistumaan yhteiseen keskusteluun alueiden kehittämiseksi. Asukkaiden osallisuutta edistäviä digitaalisia vaihtoehtoja on kartoitettu kuopiolaisen osallistamisalustan kehittämistä varten. Hyvinvointitiedon keruun, analysoinnin ja raportoinnin sujuvoittamiseksi ja automatisoimiseksi on käynnistetty kehittämistyö.</p>
Kehitetään vaikutusten arviointia (yritysvaikutukset yms.).	Osallistutaan vaikutusten arvioinnin kehittämiseen ja laaditaan vaikutusten arvioinnit hyvinvoinnin	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	<p>● (etenee suunnitellusti)</p> <p>Kaikkiin lautakunnan päätösesityksiin on laadittu vaikutusten arviointi.</p>

	edistämisen lautakunnan päätösesityksille.			
Uudistetaan rakenteita ja toimintatapoja maakuntauudistuksen etenemisestä riippumatta. Varmistetaan, että muutokset henkilöstön ja kuntalaisten kannalta sujuvat jouhevasti palvelutason kärsimättä.	Kehitetään rakenteita ja toimintatapoja asiakas- ja palvelutarpeiden mukaisesti.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	●	(etenee suunnitellusti) Poikkihallinnollista hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä on vahvistettu etenkin palvelualueiden välillä ja myös palvelualueen sisällä. Kuopio on tiiviisti mukana yhteistyössä maakunnallisen hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteissä ja osallistuu yhteiseen toimenpiteiden suunnitteluun. On pyritty entistä enemmän toimimaan yhteisistä hyvinvointitavoitteista lähtien. korostaen kunkin toimijan panoksen merkitystä kokonaisuudessa.

### 4.3. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö		Seuranta 31.12.
Tilikauden tulos on negatiivinen, mutta paremmalla tasolla kuin -10 milj.€	Lisätään toiminnan tehokkuutta parantamalla tilojen monikäyttöisyyttä, lisäämällä asiakasmääriä ja kehittämällä työprosesseja.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	●	(etenee suunnitellusti) Toiminnan tehostamiseksi on käynnistetty uudelleen organisoituminen yksikön sisällä. Kustannuspaikan taloutta on tarkasteltu huolellisesti ja tehty tarvittavia muutoksia talouden tasapainottamiseksi. Henkilöstökuluja on karsitty vähentämällä tuntiohjaajien ja sijaisten käyttöä sekä jättämällä uusimatta määräaikaista tehtäviä.

# Taidepalvelut

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1.-31.12.2019

## Toiminta (lyhyesti)

Musiikkikeskuksen tapahtumatuotannon konsertit ja kokoukset sekä orkesterin suunnitellut konsertit ovat toteutuneet.

Kaupunginteatterin kevätkausi on ollut ohjelmistoltaan normaali repertuaariteatterin ohjelmisto. Sitä on sävyttänyt vesivahinko ja sen tuomat muutokset sekä uuden teatterinjohtajan hakuprosessi. Syyskauden pääohjelmistoon kuului Cabaret-musikaali, joka toteutettiin ystävyyskaupunki Györin kanssa taiteellisenä yhteistyönä (ohjaaja ja koreografi).

## Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Musiikkikeskuksen tilavuokraustoiminnan toimintakate toteutui 103.000 € positiivisena. Tulotavoite ylittyi 93.000 euroa ja menot alittuivat 10.000 euroa. Kaupunginorkesterin toimintakate alittui 155.000 euroa tulotavoitteen alituttua 94.000 ja menojoen ylityttyä 61.000 euroa. Kaupunginorkesterin tilauskonserteille ja pääsylippumyynnille asetetut tulotavoitteet eivät toteutuneet. Menojen osalta suurimmat ylitykset toteutuivat kapellimestari- ja solistipalkkioiden ja markkinointikustannusten osalta. Koko Musiikkikeskuksen toimintakate jäi siten 52.000 euroa miinukselle.

Teatterin toimintakate ylittää talousarvion n. 0,6 M€, toteutuma 112,3 %.

Miksi tulot vähenivät?

- Pääsylipputulot
  - Äidinmaan kevätkausi oli heikko, täyttöaste kaiken kaikkiaan vain 60,4 %.
  - Vesivahinko ja perutut esitykset.
  - B. Alban talo ei löytänyt yleisöä, täyttöaste 39,5 %.
- Ulosvuokraukset vähenivät.

Miksi ulosvuokraukset vähenivät?

- Sekä tilaisuuksien että kävijöiden määrä väheni.
- Vesivahingon johdosta tilat olivat pitkään pois käytöstä kevättalvella 2019, eli eivät olleet vuokrattavissa, ja mahdollinen imagohaitta hiljensi kevään kauppaa myöhemminkin.
- Verrattuna esimerkiksi vuoteen 2018, sinä vuonna meillä oli enemmän tilaisuuksia, koska Musiikkikeskus oli remontissa ja esim. Tanssii ja Soi piti tilaisuuksistaan ison osan meillä.
- Reippaan voimistelijoiden esityksiä ei ollut 2019 meillä, yleensä niitä on ollut 2kpl.
- Johtajavaihdoksen myötä muutamia asiakkaita jotka pitivät tilaisuuksia meillä, olivat olleet entisen johtajan myötä Saanassa. Myös muutamat muut meiltä tarjouksen tiedustelleet olivat valinneet paikaksi Saanan.
- Kalpan Voittajaksi –seminaari meni Puijonsarveen, ja se johtui heidän keskinäisistä sopimuksistaan.

Miksi menot ylittyivät?

- Pääasiassa ylitykset ovat henkilöstömenoja, ja siellä erityisesti määräaikaisten työntekijöiden palkat.
  - Määräaikaisissa erityisesti vierailijoiden määrä v. 2019 oli poikkeuksellisen suuri.
- Äkilliset sairastumiset ja paikkaukset (Suurenmoista, Äidinmaa, Onnenumerot, Puhtaana käteen).
- Talouteen nähden liian isoja tuotantoja useita samana vuonna/kautena.
- Ohjelmistosuunnittelun ja panostuksen riski laukesi B. Alban talon kohdalla. Tavoite oli ns. Frida 2, Fridan tekijöiden uusin, mutta se ei onnistunut.
  - Entisen johtajan perusteluita B. Alban talolle: ”Keväälle ensi-iltansa saavasta Bernarda Alban talosta olisi mahdollista tehdä eräs ensi vuoden teatteritapauskista Suomessa ja uskon vilpittömästi, että kaiken mennessä nappiin, näytelmälle voisi olla kysyntää jopa kansainväli-

sille festareille. (...) Se, miksi tälle tuotannolle voi vilpittömästi povata ihan uudenlaista nos-tetta tulee sen musiikista ja koreografiasta. Näytelmää rytmittää flamenco, jonka tulkitsijaksi on alustavasti neuvoteltu todellinen alan supertähti, espanjalainen Carmen Linares. Musiikki nauhoitettiin Madridin lähellä ja hänen säestäjänään toimisi Carmen Linaresin kanssa usein esiintynyt pianisti Pablo Suarez. Tämä olisi sellainen kulttuuriteko ja maailmanmusiik-kitapaus teatterissa, ettei paremmasta väliä.”

- Tuotantojen sisäinen valvonta ja ohjaus ja suunnittelevan työryhmän sitouttaminen raamiin (toteutus-tapa, vierailijien määrä ym.). Tähän liittyy myös se, että kaupungin budjetointi ja taloudellisen raa-min anto tapahtuu niin aikaisessa rytmissä, että muutokset eivät ole lyhyellä aikavälillä mahdollisia. Esim. Cabaret'n työryhmä muotoutui (tanssijoiden ja avustajien osalta) vasta kesällä ja syksyllä 2018, kun raami oli tullut jo aiemmin keväällä entisiltä pohjilta.
- Kun oli paljon vierailijoita, niin välillisesti siitä seurasi se, että matka- ja majoituskustannuksetkin yliti-vivät, sekä asiantuntijapalveluiden ostot.

## Riskit strategisten tavoitteiden toteutumiselle

Orkesterin ilmaiskonsertit ja pienyhtyekokoonpanojen konsertit kouluissa ja laitoksissa ovat tavoittaneet uutta yleisöä. Kummilapsi- ja kummikoulutoiminta on myös aktiivista. Orkesterin uudistuneella ohjelmistolla, ja mm. nuoriin kohdistuvalla hintapolitiikalla luodaan pohjaa uuden kuulijakunnan rakentumiselle.

Strategiset tavoitteet toteutuvat hyvin, uusien yleisöjen löytäminen ja kasvattaminen yleisöyöntekijävetoisesti, sekä monipuolinen ohjelmistopolitiikka toteutuvat joka tapauksessa.

## Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Nykyinen, soittajamäärältään pienentynyt kaupunginorkesterin kokoonpano on erittäin riskialtis. Muusikoitten sairauslomat aiheuttavat välttämättömän sijaistarpeen ja siten kaksinkertaiset palkkakustannukset.

Vakuuttamisen osalta on havaittu riski, jota emme ilmeisesti pysty jatkossakaan hallitsemaan: mikään vakuu-tus ei korvaa esitystoiminnan poikkeuksista johtuvia lipputulomenetyksiä (viitaten vesivahinkoon).

Teatterin talouden toteutumisen kannalta on ensiarvoista, että tuotannot raamitetaan riittävän ajoissa ja raa-meihin sitoudutaan.

Teatteri on systemaattisesti kehittänyt myynnin seuranta ja raportointia ja nopeaa reagoitua siihen. Talouden toteutumisen seuranta pitäisi kehittää - sen vuosi 2019 osoittaa - mutta kuinka, kun sopimukset ja ohjelmis-topäätökset tehdään yli vuotta, kahta aiemmin. Jora Vega on käytössä, jolloin ajankohtainen tilannetieto on saatavilla, mutta vaikutusmahdollisuudet ovat siinä vaiheessa olemattomat (palkkamenoperusteinen ala).

Musiikkikeskuksen tilojen vuokrasopimuksen mukaisesti pääsymaksullisiin tapahtumiin liittyvästä pääsylippu-myyntistä vähintään puolet on Musiikkikeskuksen lipunmyynnin kautta. Tilittäessämme tapahtumajärjestäjälle pääsylipputuloa, pidätämme päältä Musiikkikeskukselle kuuluvan vuokran. Näin varmistamme vuokrasaata-vat, eikä myyntitappioita tule.

Musiikkikeskuksella on myös käytössä myynnin aktiivinen seuranta ja reagoitua siihen. Tilastointia tehdään niin kaupungille kuin orkesterin osalta Suomen Sinfoniaorkesterit ry:lle. Niukat hallinnolliset resurssit eivät tällä hetkellä riitä esim. ryhmämyyntiin, mutta yhteistyö kaupungin muiden toimijoiden ja kulttuurisuunnittelijoiden kanssa on auttanut täsmätiedottamisessa erityisryhmien osalta.

Musiikkikeskuksen ja kaupunginorkesterin osalta kolmivuotisbudjetointi oli hyvä asia ja mahdollisti tietynlaisen riskien hajauttamisen eri tavalla kuin yksivuotinen budjetti. Koska toiminnan suunnittelujänne on pitkäjänteistä ja sopimuksia tehdään useiksi vuosiksi eteenpäin, olisi kolmivuotinen budjetointi perusteltua.



## Taidepalvelut

### 1. KASVAVA KUOPIO

#### 1.4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
<p>Kaupunkikeskustan elinvoima kasvaa (täydennysrakentaminen, tapahtumat ja kaupunkikulttuuri, liike-elämä jne.).</p>	<p>Palveluiden aukioloaikojen kehittämällä pyritään edistämään keskustan elinvoimaisuutta.</p> <p>Kaupunkikeskusta ja elinkeinoelämää elävöittää kansainvälisen vertailun kestävä kaupunginorkesterin ohjelmisto ja Musiikkikeskuksen monipuolinen tapahtumatuotanto, kaupunginorkesterin kansainvälinen työyhteisö, talossa toimivat oppilaitokset, arkipäivisin ja tapahtumien aikana avoinna oleva kahvila- ja lounasravintola Kanresta ja Musiikkikeskuksen lipunmyyntipiste, josta voi ostaa pääsylippuja Musiikkikeskuksen ja teatterin tapahtumiin. Kaupunginorkesterin yleisöryhmä jatkaa toimintaansa ja kehittää uusia tapoja jalkautua ympäri kaupunkia.</p> <p>Teatteri on Itä-Suomen suurin ammattiteatteri, valtakunnallisesti merkittävimpiä teatteritaloja. Ohjelmistosuunnittelu ja tuotannot ovat kaupungin vetovoimatekijöitä, ja teatteri osaltaan luo elinvoimaa työllistäessään suoraan tai välillisesti kädentaitajia, taiteilijoita, muusikkoja jne. Teatteri kasvattaa valtakunnallista näkyvyyttään ja parantaa kilpailukykyään voimakkaasti kehittyvällä alalla.</p>	<p>Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt</p>	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Musiikkikeskuksen ja kaupunginorkesterin tapahtumatuotanto toi Musiikkikeskukseen yli 115.000 kuulijaa ja kävijää vuoden 2019 aikana 700 eri tapahtumaan. Orkesterin pienryhmät jalkautuivat kaupungin ja lähikuntien alueille kouluihin, palvelutaloihin ja yrityksiin. Orkesterin kansainvälistyminen jatkuu; orkesterin jäsenistä noin puolet on tällä hetkellä ulkomaalaistaustaisia edustaen 10 eri kansalaisuutta.</p> <p>Ystävyyskaupunki Györin taideyhteistyönä toteutettu Cabaret-musikaali onnistui hyvin ja esitys on ollut suosittu. Yleisöyöntekijän toimesta olemme tehneet uusia avauksia ja kehittäneet edelleen teatterin jalkautumista ihmisten pariin.</p>

## 2. HYVINVOIVA KUOPIO

### 2.1. Aktiivisuuteen innostava arki


Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Kaupungin tilat ja puistot ovat helposti asukkaiden ja järjestöjen käytössä.	<p>Tilojen monikäyttöisyyttä lisätään, koulutilat (ja asukastuvat) ovat asukas- ja kyläyhdistysten varattavissa veloituksetta.</p> <p>Taidepalvelut vuokraavat tiloja erilaisten tapahtumien käyttöön. Molemmat laitokset ovat mukana kulttuuripolkutoiminnassa tarjoten 7 luokan oppilaille teatteri- ja musiikkiesityksiä. Kulttuuriluotsitoiminnan kautta erityisryhmiin kuuluvia henkilöitä tuodaan orkesterin konsertteihin ja teatterin esityksiin</p> <p>Kaupunginorkesterin vuonna 2017 syntyneiden lasten kummilapsitoiminta jatkuu. Orkesteri tarjoaa yleisölle ilmaisia avoimia harjoituksia ja pienyhtyekonsertteja. Opiskelijoille ja alle 20-vuotiaille nuorille tarjotaan konserttipäivän viimehetken konserttilippua sinfoniakonsertteihin.</p> <p>Teatteri on kehittämässä yleisötyötä ja yleisöyöntekijä on aloittamassa ns. jalkatyön, jolla teatteria tehdään tutuksi ja saamme kasvatettua uusia yleisöjä. Ulosvuokrausta kehitetään saadun palautteen ja kysynnän mukaan niin, että peruskorjattu teatteritalo olisi todellinen "kuntalaisten talo".</p>	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Tilavuokrauksen kautta taidepalvelujen tilat ovat olleet erilaisten tapahtumien pitopaikkana. Kaupunginorkesterin kummilapsikonsertit toteutettiin Pippuri Soikoon -lastenkonsertti ja Joulun jo ovella -produktioiden yhteydessä. Samoin 7-luokkalaisten musiikkipolku-, koululais- ja palvelutalokonsertit sekä Suomen kulttuurirahaston tukema Taidetestaajat-konsertti ovat toteutuneet. Opiskelijoille ja alle 20-vuotiaille suunnattu viimehetken konserttilippu on ollut myynnissä ja tuonut uusia nuoria asiakkaita kaupunginorkesterin konsertteihin.</p> <p>Kaupunginorkesterin Avoimet harjoitukset ovat osa vakiintunutta konserttitoimintaa ja Musiikkikeskus järjestää vuosittain useita maksuttomia tapahtumia, kuten Avoimien ovien päivä.</p> <p>Teatterilla on pidetty aiempaan tapaan avoimia harjoituksia, avajaiset, kullissukurkistuksia sekä työpajoja. Koyleisöjä kutsutaan eri sidosryhmistä, painottuen tahoihin, jotka muuten eivät teatteriin tulisi.</p>

### 2.2. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Tuetaan ikäihmisten kotona pärjäämistä ja hyvää elämää. Ikäihmiset asuvat tarvettaan vastaavasti – tehostetun palveluasumisen tarjonta varmistetaan yhdessä	<p>Palveluiden järjestämisessä huomioidaan ikäihmiset mm. eläkeläisten hyvinvointikortti, etäyhteydet, kotiin vietävät palvelut.</p> <p>Orkesterin pienyhtyeet vierailivat palvelutaloissa konsertoimassa. Orkesterin</p>	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	<p>(etenee suunnitellusti)</p> <p>Kaupunginorkesterin pienyhtyeet ovat vierailleet palvelutaloissa ja sairaalan vuodeosastoilla. Orkesterin mediakorvaus ja vuonna 2019 tehdyt tekniset laitehankinnat mahdollistavat konserttien striimausten valmistelutyön. Vanhusten viikolla järjestettiin perinteinen vanhusten päiväkonsertti.</p>

kumppanien kanssa ja varaudutaan tuleviin tarpeisiin.	mediakorvauksen myötä on mahdollista toteuttaa konserttien striimauksia laitoksiin.			
---	---	--	--	--

## 2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Asukkaiden vaikuttamista ja osallistumista omassa elinympäristössä lisätään eri tavoin.	Kehitetään palveluja ja toimintaa yhdessä asukkaiden ja sidosryhmien kanssa.  Orkesterin kävijätutkimusten tuloksia hyödynnetään tuotannoissa.  Taidepalveluissa selvitetään mm. yleisöraadin käyttöönnottoa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	 (etenee hitaasti tai osittain) Valtakunnallisen Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n tutkimuksen tuloksia on hyödynnetty kaupunginorkesterin ohjelmistosuunnittelussa. Pitäjäraatien kanssa on tehty yhteistyötä niin konserttien kuin kulttuuribussin muodossa. Yleisöltä on kysytty toiveita valikoituihin konserttisisältöihin.  Yleisöraatia emme ole vielä saaneet mallinnettua saati otettua käyttöön.

## 3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

### 3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Edistetään etätyöskentelyä, verkko-opiskelua ja etäkokouksia.	Hallinto- ja asiantuntijahenkilöstöllä on mahdollisuus etätyöhön soveltuvin osin.  Osallistutaan verkkokoulutuksiin ja webseminaareihin.  Järjestetään verkkokokouksia ja -seminaareja.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksen hallintohenkilökunta on tehnyt etätyötä ja osallistunut verkkokoulutuksiin ja -kokouksiin.
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä. Julkisten tilojen iltakäyttö kerhotoimintaan yms. toimintaan.	Palvelujen tarvitsemat tilat suunnitellaan ja varustetaan monikäyttöisiksi ja huolehditaan niiden tehokkaasta käytöstä.  Musiikkikeskuksen valolaitteiden muuttaminen energiaa säästäviksi led-valoiksi jatkuu. Kierrätystä ja jätteiden lajittelua tehostetaan koko talon toiminnassa. Vierailevat taiteilijat matkustavat pääasiassa yleisillä kulkuneuvoilla.  Teatteri pyrkii lisäämään jatkuvasti tilojen	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksessa on toteutettu vuoden 2019 investointimäärärahoilla energiaa säästävien laitteiden ja jätteiden keräysastioiden hankinta. Vierailevat taiteilijat ovat matkustaneet ensisijaisesti yleisillä kulkuneuvoilla.

	ulosvuokrausta. Kehitämme erityisesti lämpiöiden vuokrausta, koska se vaatii vähemmän tekniikkaa ja sen myötä henkilökuntaa.			

## 4. UUDISTUVA KUOPIO

### 4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstön moniammatilliseen yhteistyöhön on kehitetty uusia malleja sähköisten työskentelyalustojen, kokeilujen ja henkilöstön "kohtaamien" kautta.	Musiikkikeskuksessa aloitetaan hallintohenkilöstön työtehtävien uudelleen organisointi ja resurssien riittävyyden selvitystyö.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksen hallintohenkilöstön työtehtävien uudelleen-organisoinnin ja resurssien riittävyyden selvitystyötä on tehty syyskauden aikana ja se jatkuu vielä vuoden 2020 puolella.
Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut ja sairauspoissaolot ovat vähentyneet 2 henkilötyöpäivää/htv.	Toteutetaan yksikkökohtaisia työhyvinvointisuunnitelmia.  Suunnitelmien toteutumista arvioidaan säännöllisesti yhdessä koko henkilökunnan kanssa.  Musiikkikeskuksessa jatketaan v. 2018 aloitettua työhyvinvointiprojektia työfysioterapeutti Markku Riihisen johdolla mikäli anottava kehittämisraha mahdollistaa sen. Henkilöstölle hankitaan uudet työtuolit ja orkesterin kuulonsuojaamisen liittyviä välineitä.  Teatterilla on perinteisesti niin, että 90 %:lla henkilöstöstä on 0 sairauspoissaolopäivää. Vaalimme sitä. Teatteri on laatimassa uuden työhyvinvointisuunnitelman, jossa painottuu yhteishengen kehittäminen ja osallisuuden lisääminen. Teatterilla alkaa lisäksi säännölliset kehonhuoltotunnit (yhteistyössä tanssiteatteri Minimien kanssa) koko henkilöstölle.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksessa toteutettiin työfysioterapeutti Markku Riihisen työhyvinvointiprojekti syyskauden 2019 aikana. Koko henkilöstölle on hankittu uudet työtuolit, muusikot ovat hankkineet henkilökohtaisia kuulosuojaimia ja lisäksi on hankittu esiintymislavalle asetettavia äänisuoja.  Minimi-yhteistyö jatkui syksyn ajan.  Taidepalvelujen sairauspoissaolojen määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna 3,2 kal.pv/htv, yhteensä 11,7 kal.pv/htv.

## 4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa.	Osta verkossa -projektin kautta mahdollistetaan palvelujen maksaminen verkossa.  Verkkopalveluja ja e-aineistojen tarjontaa kehitetään.  Taidepalvelujen lipunmyynti ja internetmyynti jatkuu Lippupiste Oy:n lipunmyyntiohjelman kautta. Tutkitaan konserttien streemausten käytännöntoteutusmahdollisuuksia.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Striimaukseen tarvittava kalusto on hankittu Musiikkikeskuksen v. 2019 investointimäärärahoilla ja ko. toiminnan aloittamismahdollisuuksia tutkitaan. Musiikkikeskuksen hallinnoimien konserttien pääsylippujen myynti jakautuu seuraavasti: internetmyynti 26.029 kpl lipunmyyntipisteiden myynti 35.193 kpl  Teatteri neuvotteli syksyn aikana lipunmyyntiautomaatin hankkimisesta ja sijoittamisesta sinne, missä ihmiset luontaisesti liikkuvat.

## 4.3. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Tilikauden tulos on negatiivinen, mutta paremmalla tasolla kuin -10 milj.€	Lisätään toiminnan tehokkuutta parantamalla tilojen monikäyttöisyyttä ja lisäämällä asiakasmääriä.  Musiikkikeskuksen ja teatterin tiloja vuokrataan ulkopuolisille tapahtumajärjestäjille. Järjestetään vetovoimaisia konsertteja ja teatteriesityksiä ja hyödynnetään yhteistyökumppanuuksia.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksen tilavuokrauksen kautta järjestettiin oman toiminnan lisäksi 440 eri tapahtumaa, joissa kävijöitä oli 80.281. Tilavuokraus toteutui loistavasti ollen n. 60 % koko Musiikkikeskuksen toteutuneista tuloista (1.288.000 €).  Teatterin vuosi oli taloudellisesta näkökulmasta poikkeuksellisen huono, vaikkakin taiteellisesta näkökulmasta onnistunut.

## SELONTEKO VUODEN 2019 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN JA KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUEEN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista, tavoitteet saavuttavaa, päätösten perusteena oleva tieto riittävää ja luotettavaa. Tarkoituksena on myös, että ja lakeja, säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuutta sekä voimavaroja turvataan. Sisäinen valvonta on varmistamistyötä, joka on toimialan johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä.

### Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oikeusseuraamuksia aiheuttaneita ongelmia. Palvelualueiden toimintasääntöä on tarkistettu vastaamaan muuttunutta organisaatiota ja vastuita. Tiedotusta ja ohjausta on annettu myös kohdennetusti. Asioiden valmistelussa on korostunut yhteistyö ja vuorovaikutus. Vuoden 2019 viranhaltijapäätösten julkisuuden ja verkkojulkaiseminen ei ole aiheuttanut palvelualueilla ongelmaa eikä poikkeamia yhteisesti sovitusta ja valtakunnallisista käytännöistä ja määräyksistä. Muutoksenhakuohjeita on tarkennettu ja ohjeistettu mm. hankintapäätöksen tekemisessä.

### Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen sekä varojen käyttö

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta tai poikkeamista sekä niiden johdosta tehdyistä toimista on kerrottu vuoden 2019 talouden ja toiminnan seurantaraporteissa.

### Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen vuoden 2019 toimintakatteen toteutuma on 100,96 %, ylitystä 0,37 M€.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen syksyn jora-ennusteissa ylitystä ennustettiin. Kirjastopalvelut, musiikkikeskus, kansalaistoiminnan palvelut sekä kansalaisopisto tekivät positiivisen tuloksen, joilla voitiin osaksi kattaa liikuntapaikkapalveluiden, teatterin ja musiikkikeskuksen negatiivisia tuloksia.

Liikuntapaikkapalveluiden negatiivista tulosta ennustettiin ja sen aiheutti Kuntolaakson pysäköintilaitoksen vuokrat, jotka lähtivät kirjautumaan liikuntapaikkapalveluiden menoihin 1.9.2019 lukien, yhteensä 183 800 €. Osa em. ylityksistä saatiin katettua mm. Lippumäen ylipainehallin vuokraan varatulla määrärahalta, koska hallin käyttöönotto siirtyi aiemmin suunnitellusta aikataulusta. Lopullinen tulos ylitti talousarvion n. 77 000 €, 100,7 %.

Teatterin negatiivista tulosta ennustettiin myös ja lopullinen toteutuma ylitti talousarvion n. 0,6 M€, 112,3 %. Pääsylipputulot vähenivät, koska Äidinmaa-musikaalin kevään myynti jäi heikoksi (täyttöaste vain 60,4 %). Pääsytuloihin vaikutti myös talvella sattunut vesivahinko, jonka vuoksi useita esityksiä jouduttiin perumaan. Kevään pääesityksesi tarkoitettu B.Alban talo ei valitettavasti löytänyt yleisöä (täyt-

töaste vain 39,5 %). Musikaalin ja kevään päänäytöksen kalliit tuotantokustannukset ja huono myynti selittävät paljon huonoa taloudellista tulosta. Molemmat näytelmät ovat kuitenkin kulttuuritekoina merkittäviä ja taiteellisesti onnistuneita. Kotimainen uusi musikaali ja erittäin vaikuttava, visuaalisesti upea puhenäytelmä eivät valitettavasti saaneet riittävästi yleisöä.

Myös teatterin tilojen ulosvuokraukset vähenivät, koska sekä erilaisten tilaisuuksien että kävijöiden määrä vähenivät. Vesivahingosta johtuen tilat olivat pitkään pois käytöstä kevättalvella 2019, eikä niitä voitu vuokrata. Myös vahingon aiheuttama imagohaitta hiljensi kevään kauppaa myöhemminkin.

Edelliseen vuoteen verrattuna, vuonna 2018 teatterissa oli enemmän tilaisuuksia, koska Musiikkikeskus oli remontissa ja esim. Tanssii ja Soi piti tilaisuuksistaan ison osan teatterissa. Kuopion Reippaan voimistelijoiden esityksiä ei ollut 2019 (2018 kaksi esitystä). Kalpan Voittajaksi –seminaari siirtyi Puijonsarveen, mikä johtui toimijoiden keskinäisistä sopimuksista. Johtajan vaihduttua muutamia asiakkaita siirtyi kilpailevan toimijan tiloihin.

Myös menot ylittyivät. Syynä olivat isot tuotannot, jotka vaativat panostuksia. Pääasiassa ylitykset ovat henkilöstömenoja, ja siellä erityisesti määräaikaisten työntekijöiden palkat. Määräaikaississa erityisesti vierailijoiden määrä v. 2019 oli poikkeuksellisen suuri. Lisäksi äkilliset sairastumiset ja sijaisten tarve (Suurenmoista, Äidinmaa, Onnennumerot, Puhtaana käteen) lisäsivät tuotantokustannuksia.

Jälkikäteen voidaan todeta, että teatterin talouteen nähden tuotantoon otettiin liian isoja produktioita useita samana kautena, mikä lisäsi riskejä, joka valitettavasti toteutuivat osittain harmillisen vesivahingon siivittämänä. Korjaaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin heti, mutta kesken kauden ei saatu riittäviä tuloksia. Sopeuttamistoimet jatkuvat 2020. Jatkossa tuotantojen sisäistä valvontaa tiukennetaan. Ohjaus ja suunnitteleva työryhmä sitoutetaan tuotantokohtaiseen raamiin tiukasti (toteutustapa, vierailevien määrä ym.). Lisäksi tuotantojen määrää vähennetään, mikä vaikuttaa myös tuotantokustannuksiin ja henkilöstön määrään.

Musiikkikeskuksen toimintakate ylitti talousarvion n. 52 000 €, 101,3 %, joka johtuu henkilöstön pitkistä sairauslomista ja siitä johtuvista tilapäisten muusikoiden kuluista, orkesterin ohjelmiston ja markkinointikanavien uudistamisesta.

Testamenttivaroja käytettiin vuoden 2019 aikana Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella 146 901,07 € lautakunnan päättämiin kohteisiin (Takuulla-hanke, Menox-toiminnan laajentamiseen sekä ehkäisevään päihdetyöhön). Vuodelle 2020 testamenttivaroja siirrettiin 99 433,15 €.

#### Kasvun ja oppimisen palvelualue

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen toteutuma on 99,4 %, alitusta 1,2 M€.

Myös kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen alittumista ennustettiin jora-ennusteissa. Alittumiseen vaikutti menojen osalta koulukuljetuskustannusten alittuminen sopimushinnasta sekä Servican hyvitys ateriapalvelukustannuksiin

ja vastaavasti toimintatuotot ylittyivät budjetoidusta pääosin hanketoiminnan vuoksi.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella testamenttivaroja käytettiin 38 033,74 € lautakunnan päättämiin kohteisiin (Vamos-hankkeen kuntaosuuteen ja Karttulan nuorisotyön kehittämiseen). Vuodelle 2020 testamenttivaroja siirrettiin 49 471,80 €.

## Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan suunnitelma on laadittu ja suunnitelma on hyväksytty hyvinvoinnin edistämisen ja kasvun ja oppimisen lautakunnissa.

Sisäisen valvonnan suunnitelmaa on toteutettu lautakunnassa hyväksytyjen painopisteiden mukaisesti.

Vuoden 2019 sisäisen valvonnan tavoitteita ja painopistealueita olivat kaupunki-strategian etenemisen konkreettiset toimenpiteet ja tuotokset, sopimustenhallinta, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuus ja palveluverkoston jatkuva tarkastelu.

Kaupunkistrategian etenemisen konkreettiset toimenpiteet ja tuotokset (valtuuston hyväksymien sitovien tavoitteiden toteutuminen, seuranta ja arviointi)

Valtuuston hyväksymien sitovien tavoitteiden toteutumista on raportoitu osavuosisikatsauksessa vastuualueetasolla. Toteutumatta jäi tavoite, että henkilöstön sairauspoissaolot olisivat vähentyneet 2 kal.pv/htv. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen osalta muutos edelliseen vuoteen oli kasvua 1,4 kal.pv/htv, yhteensä 11,9 kal.pv/htv ja kasvun ja oppimisen palvelualueen osalta muutos edelliseen vuoteen oli vähennystä 0,2 kal.pv/htv, yhteensä 15,2 kal.pv/htv.

Sopimustenhallinta (sopimusrekisteri, sopimusten noudattaminen ja valvonta, esimiesten koulutus)

Sopimusten vienti D360 järjestelmään on kunkin sopimuksen allekirjoittajan vastualueen vastuulla. Taloushallinto seuraa ja valvoo sopimuksia talouden näkökulmasta mm. laskutuksen ja laskujen asiatarkestus- ja tiliöintivaiheessa. Muu sopimusten valvonta on sopimuksen ko. palvelusta vastaavalla päälliköllä ja asiakkuusjohtajalla. Viranhaltijapäätöksen tekemiseen ja muutoshakuohjeen osalta on järjestetty kaupunkitasoista koulutusta esimiehille.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuus (riskien tunnistaminen, häiriötilanteiden hallinta, jatkuvuuden varmistaminen ja kontrollit)

Yleisen turvallisuuden hallinnan osalta on yleistä varautumista kehitetty tarkistamalla toimintayksikkökohtaisia pelastus- ja turvallisuussuunnitelmia ja turvallisuustietoisuutta on lisätty järjestämällä koulutuksia. Lisäksi on toteutettu toimintayksikkökohtaisia poistumisharjoituksia. Turvallisuuden edistämiseksi on yhteistyötä tehty turvallisuuspäällikön, työsuojelupäällikön sekä työsuojeluvaltuutettujen kanssa.



Lisäksi rekrytointiprosesseja on tarkistettu ja henkilöstön poissaolojen vähentämiseksi on laadittu työyksikkökohtaiset hyvinvointisuunnitelmat. Henkilöstön työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin osalta on työmenetelmiä, työturvallisuuden edistämistä sekä vaara- ja uhkatilanteiden raportointia on kehitetty.

Vuoden 2019 aikana on havaittu haasteita ICT-laskutuksen asiatarkastuksen ja laitehallintarekisterin osalta. Näitä ollaan selvittämässä yhdessä Isteekin kanssa. Haasteita on havaittu myös ICT-palveluiden kustannuskehityksessä, joka ei ole kaikilta osin ennakoitavissa. Supistunut ICT-budjetti vaatii palvelualueen sisällä tiukkaa budjettikuria ja omaavallontaa sekä priorisointia. Se edellyttää kokonaisvaltaista ymmärrystä eri toimintojen todellisista tarpeista, jotta hankinnat saadaan palvelemaan koko palvelualueetta.

Palveluverkoston jatkuva tarkastelu (maankäyttö, lapsimäärät, tilat, hankesuunnittelun eteneminen, prosessin toimivuuden seuranta)

Monitoimijainen verkostotyönohjausryhmä (työryhmä koostuu päättäjistä ja kaupungin eri asiantuntijoista) kokoontuu säännöllisesti ja sen tehtävänä on palveluverkoston jatkuva tarkastelu ja valmistelun ohjaaminen. Palveluverkoston muutokset sekä tarve- ja hankeselvitykset käsitellään verkostotyönohjausryhmässä ja lautakunnissa ennen niiden etenemistä kaupunginhallitukseen ja –valtuustoon.

Oma arvio riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista:

Hyvinvoinnin edistämisen ja kasvun ja oppimisen palvelualueen johto katsoo, että sisäisen valvonta on kohtuullisella tasolla.

Parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat asiat, jotka huomioidaan vuoden 2020 sisäisen valvonnan suunnitelmassa:

- Talouden sopeutustoimissa onnistuminen ja henkilöstövaikutuksiin varautuminen peruspalvelujen toimivuus ja työhyvinvointi huomioiden
- Kehittämishankkeiden vaikutukset strategisten tavoitteiden toteutumiseen sekä mahdolliset muutokset/poikkeamat hankkeiden etenemisessä
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöt toimintayksikötasolla (kuten ohjeiden noudattaminen ja epäkohtiin puuttuminen).

## Mittaristo 2020

### Avainprosessi: Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2017	TP 2018	KS 2019	TP 2019
Kirjastopalvelut 1)	Fyysiset kirjastokäynnit	1 246 123	1 384 764	1 350 000	1 279 004
	Verkkoasiointitapahtumat (kirjaston ulkopuolella tapahtunut asiointi)	478 468	521 385	500 000	750 929
	Kirjaston aukiolotunnit	24 442	29 701	31 000	35 120
	Lainojen kokonaismäärä	2 030 769	2 082 540	2 075 000	2 106 669
	Nettokustannukset/laina	2,8	2,8	2,8	2,7
	Kirjastojen tilojen määrä m <sup>2</sup>	11 136	10 055	10 119	10 205
Museopalvelut	Museokohteiden kävijämäärä 2)	75 172	78 139	45 000	39 970
	Museokohteiden aukiolotunnit 2)	5 135	4 782	4 400	4 464
	Järjestetty kokoelma-aineisto kpl	1 964 334	2 014 677	2 039 800	2 020 018
	Nettokustannus €/as	25,6	27,3	26,6	26,1
	Museoiden tilojen määrä m <sup>2</sup>	9 691	9 700	9 000	9 043
Liikuntapaikka-	Liikuntapaikkojen käyntikerrat 3)	1 313 944	1 280 118	1 300 000	1 407 772
palvelut	Liikuntapaikkojen tilojen määrä m <sup>2</sup>	52 700	64 532	57 783	57 783

1) Luvut sisältävät Kuopion lisäksi Kaavin ja Tuusniemen kirjastojen tunnusluvut. Pääkirjasto toimii supistetussa tiloissa museon remontin ajan, mikä voi vaikuttaa kävijämääriin.

2) Kuopion museo suljettuna v. 2019 (peruskorjaus ja laajennus)

3) Liikuntapaikkojen käyntikerrat sisältää sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen sekä kaupallisten tilaisuuksien kävijät

### Avainprosessi: Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2017	TP 2018	KS 2019	TP 2019
Kansalaistoiminnan	Kulttuuri- ja liikuntaryhmiin osallistuneet 1)	107 395	94 137	105 000	72 838
aktivointi	Kino-Kuvakukon ja Nilsiäen Mantun kävijöiden lukumäärä	39 447	28 663	31 000	19 900
	Yleis- ja erityisavustukset €/as	25,7	27,51	28,35	28,47
	Asukastupaverkosto, asukastupien lukumäärä	10	11	12	12
	Asukastupien kävijämäärä	79 888	79 718	82 000	102 018
	Asukastupien työllistämisaikutus (henkilöä / htv) 2)	125/27	159/21	122/24	118/23
	Kansalaistoiminnan aktivoinnin tilojen määrä m <sup>2</sup>	2 836	3 127	2 894	3 280
Kansalaisopisto 3)	Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	24 335	24 538	24 700	24 633
	Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	45 306	44 257	45 000	44 463
	Kansalaisopiston nettokustannus €/h (ilman valt.osuuksia ja työll.)	66,3	72,72	73,08	70,88
	Kansalaisopiston tilojen määrä m <sup>2</sup>	3 484	3 528	3 550	3 638

1) Kulttuuriin - ja liikuntaan aktivointiin lasketaan em. ryhmiin osallistuneet sekä liikunta- ja kulttuuripolkuun osallistuneet

2) Asukastupatoiminta: palkkatukityöllistetyt, työharjoittelijat, työvalmennuksessa olevat sekä kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

3) TP-2018 opetustuntien lukumäärän pieneminen johtuu työvoimapolitiittisen maahanmuuttajakoulutuksen loppumisesta. K-opiston mittarit ovat vuositasen mittareita. Opiskelijoiden ja opetustuntien lukumäärät eivät sisällä kansalaisopiston tapahtumien (näyttelyt, konsertit, erilaiset esitykset) osallistujia ja tunteja.

Avainprosessi: **Taidepalvelut**

<b>Tuote tai palvelu:</b>	<b>Mittarin nimi</b>	<b>TP 2017</b>	<b>TP 2018</b>	<b>KS 2019</b>	<b>TP 2019</b>
Kaupunginteatteri	Teatterissa kävijöiden lukumäärä	76 116	81 502	75 000	77 224
	Nettokustannukset / katsoja	63,01	60,9	64,23	70,49
	Näytäntöjen ja tilaisuuksien lukumäärä	372	366	300	384
	Kaupunginteatterin tilojen määrä m <sup>2</sup>	7 982	7 982	7 982	7 982
Musiikkikeskus	Kävijöitten lukumäärä	114 176	45 775	115 000	115 460
	Tapahtumien lukumäärä	720	148	720	700
	Nettokustannukset / kävijät	2,7	9,2	5,8	4,9
	Musiikkikeskuksen tilojen määrä m <sup>2</sup>	5 760	5 760	5 760	5 760
Kaupunginorkesteri	Konserttien kokonaislukumäärä	185	169	96	122
	Kuulijoiden kokonaislukumäärä	46 646	50 568	35 000	32 478
	Nettokustannukset / kuulijat	62,5	61	93,9	106,8

<b>Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue</b>		<b>TP 2017</b>	<b>TP 2018</b>	<b>KS 2019</b>	<b>TP 2019</b>
Henkilöstömittarit	Henkilöstötyövuodet, htv (ilman työllisyysvaroin palkattuja)	427,3	437,4	414,9	431,9
	Sairauspoissaolot, kal.pv/htv	10,8	10,4	9,8	11,9
	Tapaturmapoissaolot, kal.pv/htv	0,49	0,02	0,6	0,05

**HTV- JA SAIRAUSPOISSALOSEURANTA**  
**Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue**

HTV-MÄÄRÄT	MUUTOS EDELLISEEN VUOTEEN HTV				
	TOTEUMA	TOTEUMA	TOTEUMA	MUUTOS	MUUTOS
	12/2017 HTV	12/2018 HTV	12/2019 HTV	2018/2019 HTV	%
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	185,6	187,6	185,1	-2,5	-1 %
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	89,5	106,9	113,8	6,9	6 %
Taidepalvelut	148,3	137,8	128,1	-9,7	-7 %
Johdon tukipalvelut	4,0	5,0	5,0	0,0	0 %
<b>Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue</b>	<b>427,3</b>	<b>437,4</b>	<b>431,9</b>	<b>-5,5</b>	<b>-1 %</b>

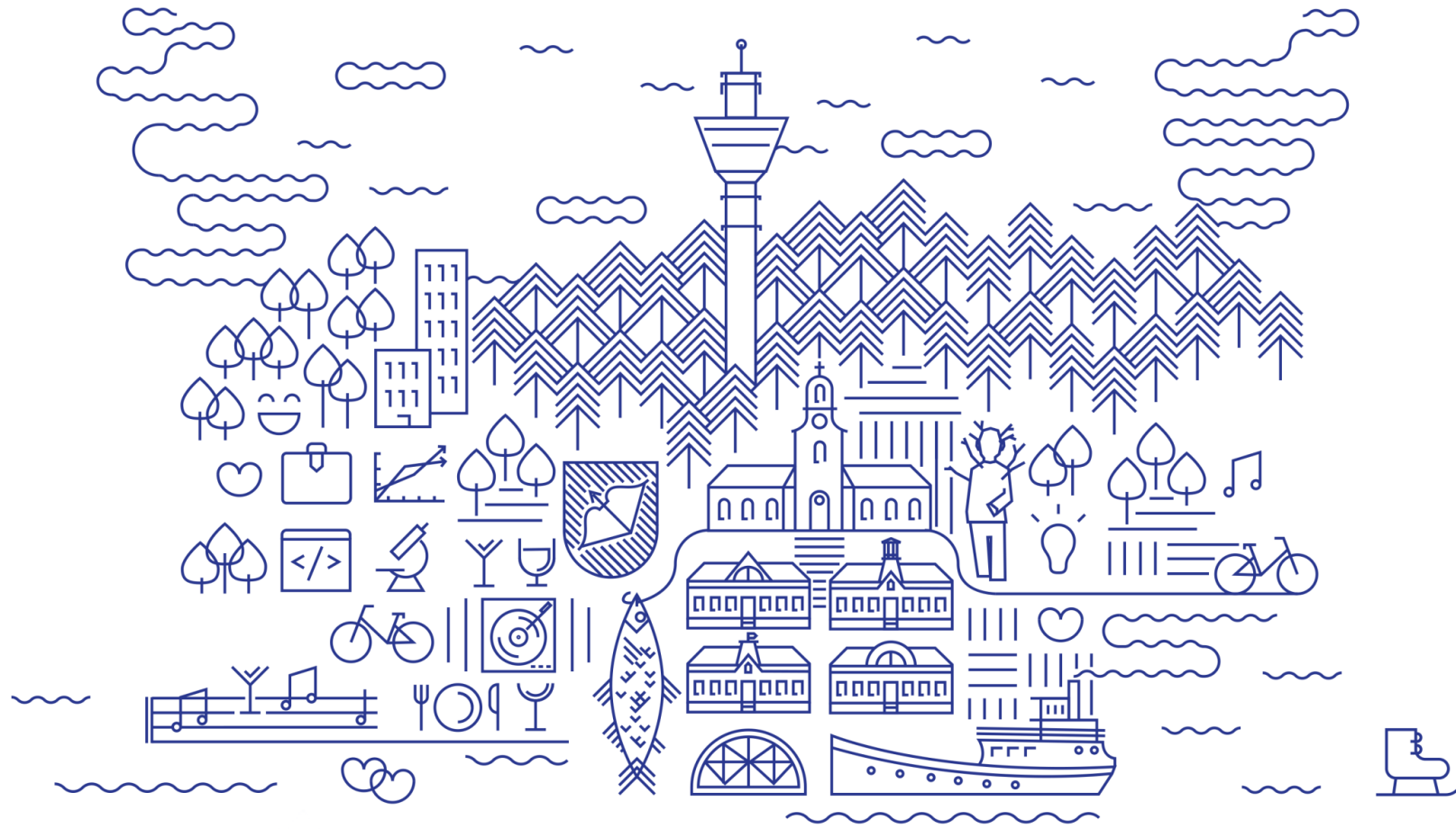
SAIRAUSPOISSAOLOT	MUUTOS EDELLISEEN VUOTEEN				
	Kal.pv/HTV	Kal.pv/HTV	Kal.pv/HTV	MUUTOS	MUUTOS
	12/2017	12/2018	12/2019	2018/2019	%
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	11,6	13,2	14,2	0,9	7 %
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	7,6	8,0	8,6	0,6	8 %
Taidepalvelut	11,7	8,5	11,7	3,2	37 %
Johdon tukipalvelut	11,3	7,2	3,0	-4,2	-58 %
<b>Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue</b>	<b>10,8</b>	<b>10,4</b>	<b>11,9</b>	<b>1,4</b>	<b>14 %</b>
Ydinkaupunki	16,4	17,5	17,4	-0,1	0 %

**HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE  
KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN VUOSI 2019**

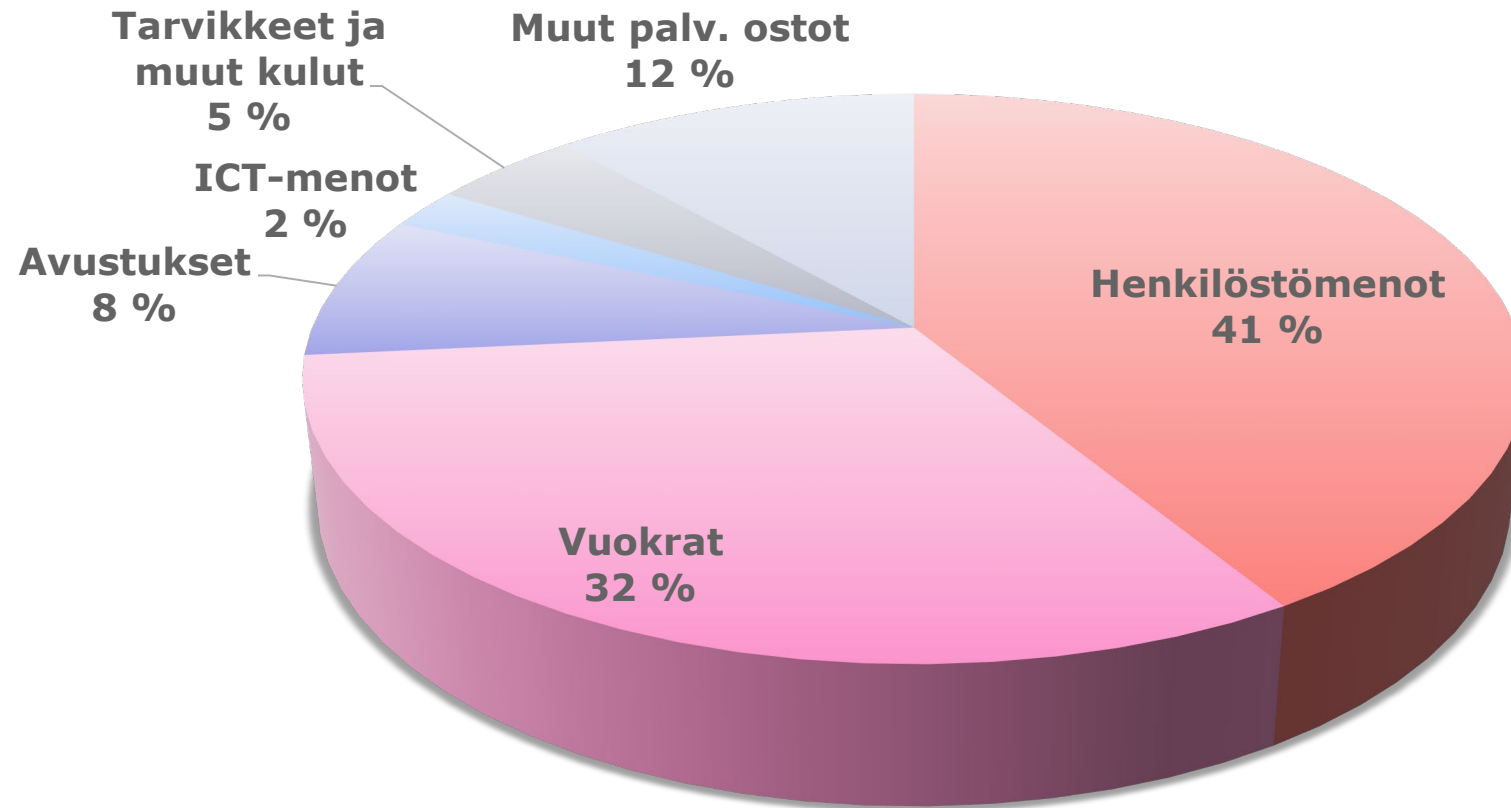
**Tilinpäätös**

		TA-2019 + TAMUT €	Toteuma 1.1.-31.12. €	Erotus €	Toteuma % Lask.=100 %	Toteuma ed. vuosi 1.1.-31.12.	Muutos %
<b>KIRJASTO- PALVELUT</b>	Toimintatuotot	850 199	<b>892 074</b>	41 875	104,9 %	906 192	-1,6 %
	Henkilöstökulut	-3 548 059	<b>-3 486 758</b>	61 301	98,3 %	-3 438 525	1,4 %
	Muut kulut	-3 242 194	<b>-3 268 149</b>	-25 955	100,8 %	-3 250 566	0,5 %
	Toimintakulut yht.	-6 790 253	<b>-6 754 908</b>	35 345	99,5 %	-6 689 091	1,0 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-5 940 054</b>	<b>-5 862 834</b>	<b>77 220</b>	<b>98,7 %</b>	-5 782 899	<b>1,4 %</b>
<b>MUSEOKESKUS</b>	Toimintatuotot	261 407	<b>266 433</b>	5 026	101,9 %	322 432	-17,4 %
	Henkilöstökulut	-1 808 080	<b>-1 801 590</b>	6 490	99,6 %	-1 722 446	4,6 %
	Muut kulut	-1 691 566	<b>-1 624 930</b>	66 636	96,1 %	-1 839 831	-11,7 %
	Toimintakulut yht.	-3 499 646	<b>-3 426 520</b>	73 126	97,9 %	-3 562 277	-3,8 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-3 238 239</b>	<b>-3 160 087</b>	<b>78 152</b>	<b>97,6 %</b>	-3 239 844	<b>-2,5 %</b>
<b>LIIKUNTA- PAIKKA- PALVELUT</b>	Toimintatuotot	3 067 454	<b>3 142 191</b>	74 737	102,4 %	3 217 223	-2,3 %
	Henkilöstökulut	-2 392 598	<b>-2 252 208</b>	140 390	94,1 %	-2 248 096	0,2 %
	Muut kulut	-11 483 870	<b>-11 775 994</b>	-292 124	102,5 %	-11 386 290	3,4 %
	Toimintakulut yht.	-13 876 468	<b>-14 028 202</b>	-151 734	101,1 %	-13 634 386	2,9 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-10 809 014</b>	<b>-10 886 010</b>	<b>-76 996</b>	<b>100,7 %</b>	-10 417 163	<b>4,5 %</b>
<b>KANSALAI- TOIMINNAN PALVELUT</b>	Toimintatuotot	264 333	<b>488 149</b>	223 816	184,7 %	511 800	-4,6 %
	Henkilöstökulut	-1 490 965	<b>-1 572 828</b>	-81 863	105,5 %	-1 489 656	5,6 %
	Muut kulut	-4 573 697	<b>-4 653 682</b>	-79 985	101,7 %	-4 642 457	0,2 %
	Toimintakulut yht.	-6 064 662	<b>-6 226 509</b>	-161 847	102,7 %	-6 132 113	1,5 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-5 800 329</b>	<b>-5 738 360</b>	<b>61 969</b>	<b>98,9 %</b>	-5 620 314	<b>2,1 %</b>
<b>KANSALAI- OPISTO</b>	Toimintatuotot	1 944 662	<b>1 987 834</b>	43 172	102,2 %	1 869 965	6,3 %
	Henkilöstökulut	-3 696 541	<b>-3 506 063</b>	190 478	94,8 %	-3 513 260	-0,2 %
	Muut kulut	-1 577 303	<b>-1 643 436</b>	-66 133	104,2 %	-1 575 246	4,3 %
	Toimintakulut yht.	-5 273 844	<b>-5 149 498</b>	124 346	97,6 %	-5 088 506	1,2 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-3 329 182</b>	<b>-3 161 665</b>	<b>167 517</b>	<b>95,0 %</b>	-3 218 540	<b>-1,8 %</b>
<b>KAUPUNGIN- TEATTERI</b>	Toimintatuotot	1 717 050	<b>1 446 997</b>	-270 053	84,3 %	1 590 426	-9,0 %
	Henkilöstökulut	-3 671 166	<b>-3 938 360</b>	-267 194	107,3 %	-3 686 871	6,8 %
	Muut kulut	-2 891 826	<b>-2 951 976</b>	-60 150	102,1 %	-2 867 026	3,0 %
	Toimintakulut yht.	-6 562 992	<b>-6 890 336</b>	-327 344	105,0 %	-6 553 898	5,1 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-4 845 942</b>	<b>-5 443 338</b>	<b>-597 396</b>	<b>112,3 %</b>	-4 963 472	<b>9,7 %</b>
<b>MUSIIKKI- KESKUS</b>	Toimintatuotot	1 289 000	<b>1 288 001</b>	-999	99,9 %	840 735	53,2 %
	Henkilöstökulut	-3 101 402	<b>-3 057 761</b>	43 641	98,6 %	-2 894 718	5,6 %
	Muut kulut	-2 178 246	<b>-2 272 892</b>	-94 646	104,3 %	-1 448 344	56,9 %
	Toimintakulut yht.	-5 279 648	<b>-5 330 653</b>	-51 005	101,0 %	-4 343 062	22,7 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-3 990 648</b>	<b>-4 042 652</b>	<b>-52 004</b>	<b>101,3 %</b>	-3 502 327	<b>15,4 %</b>
<b>TUKIPALVELUT</b>	Toimintatuotot	2 049	<b>1 832</b>	-217	89,4 %	2 421	-24,3 %
	Henkilöstökulut	-221 813	<b>-269 968</b>	-48 155	121,7 %	-291 591	-7,4 %
	Muut kulut	-103 759	<b>-81 458</b>	22 301	78,5 %	-125 684	-35,2 %
	Toimintakulut yht.	-325 572	<b>-351 425</b>	-25 853	107,9 %	-417 275	-15,8 %
	<b>Toimintakate</b>	<b>-323 523</b>	<b>-349 593</b>	<b>-26 070</b>	<b>108,1 %</b>	-414 853	<b>-15,7 %</b>
<b>HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELU- ALUE YHT.</b>	<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>9 396 154</b>	<b>9 513 510</b>	<b>117 356</b>	<b>101,2 %</b>	<b>9 261 195</b>	<b>2,7 %</b>
	<b>HENKILÖSTÖKULUT</b>	<b>-19 930 624</b>	<b>-19 885 535</b>	<b>45 089</b>	<b>99,8 %</b>	<b>-19 285 163</b>	<b>3,1 %</b>
	<b>MUUT KULUT</b>	<b>-27 742 461</b>	<b>-28 272 516</b>	<b>-530 055</b>	<b>101,9 %</b>	<b>-27 135 444</b>	<b>4,2 %</b>
	<b>TOIMINTAKULUT YHT.</b>	<b>-47 673 085</b>	<b>-48 158 051</b>	<b>-484 966</b>	<b>101,0 %</b>	<b>-46 420 607</b>	<b>3,7 %</b>
	<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-38 276 931</b>	<b>-38 644 540</b>	<b>-367 609</b>	<b>101,0 %</b>	<b>-37 159 412</b>	<b>4,0 %</b>

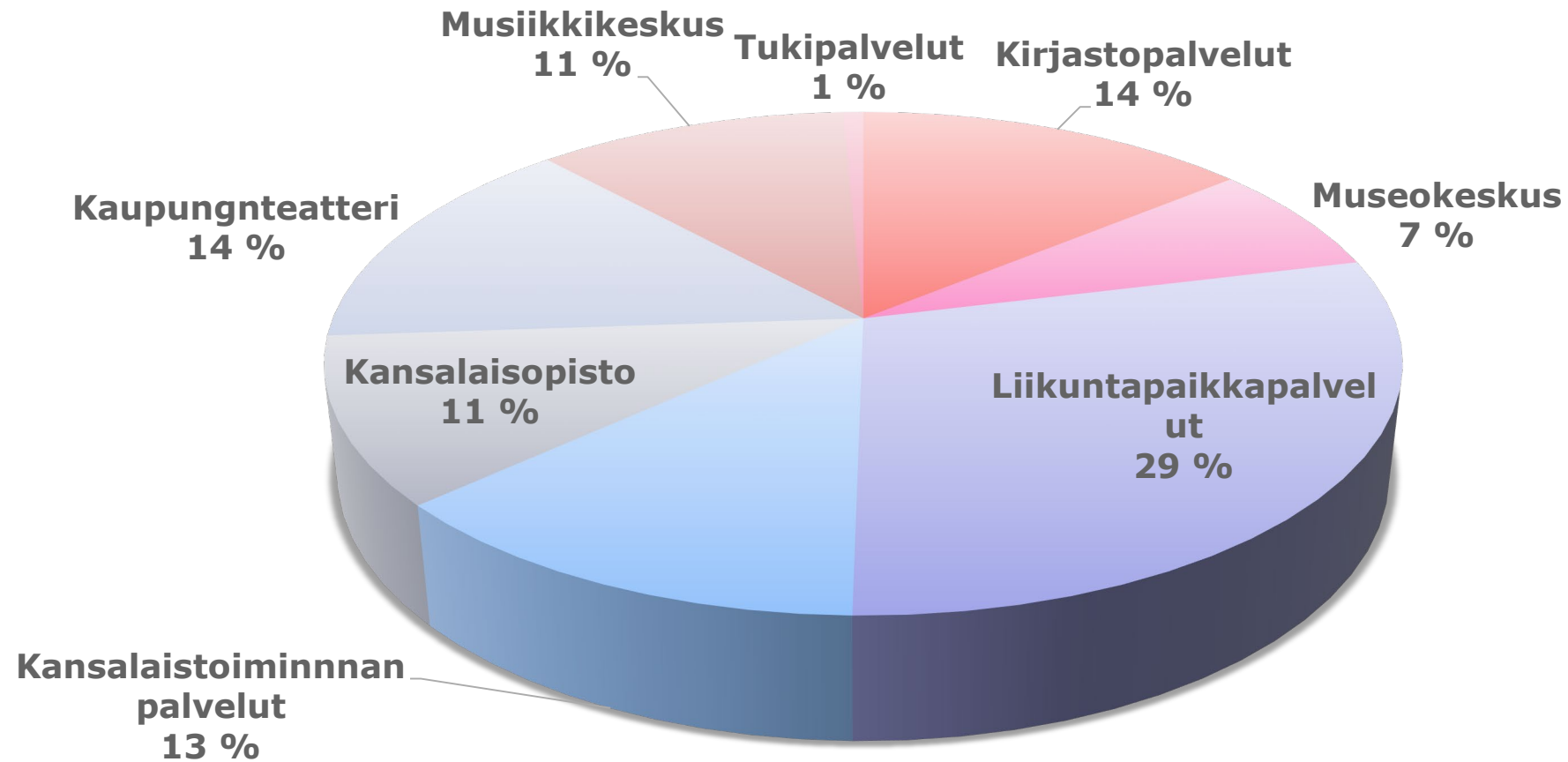
# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue VUODEN 2019 TILINPÄÄTÖSTIETOJA



# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen meno- rakenne 2019 ( -48 158 051 €)

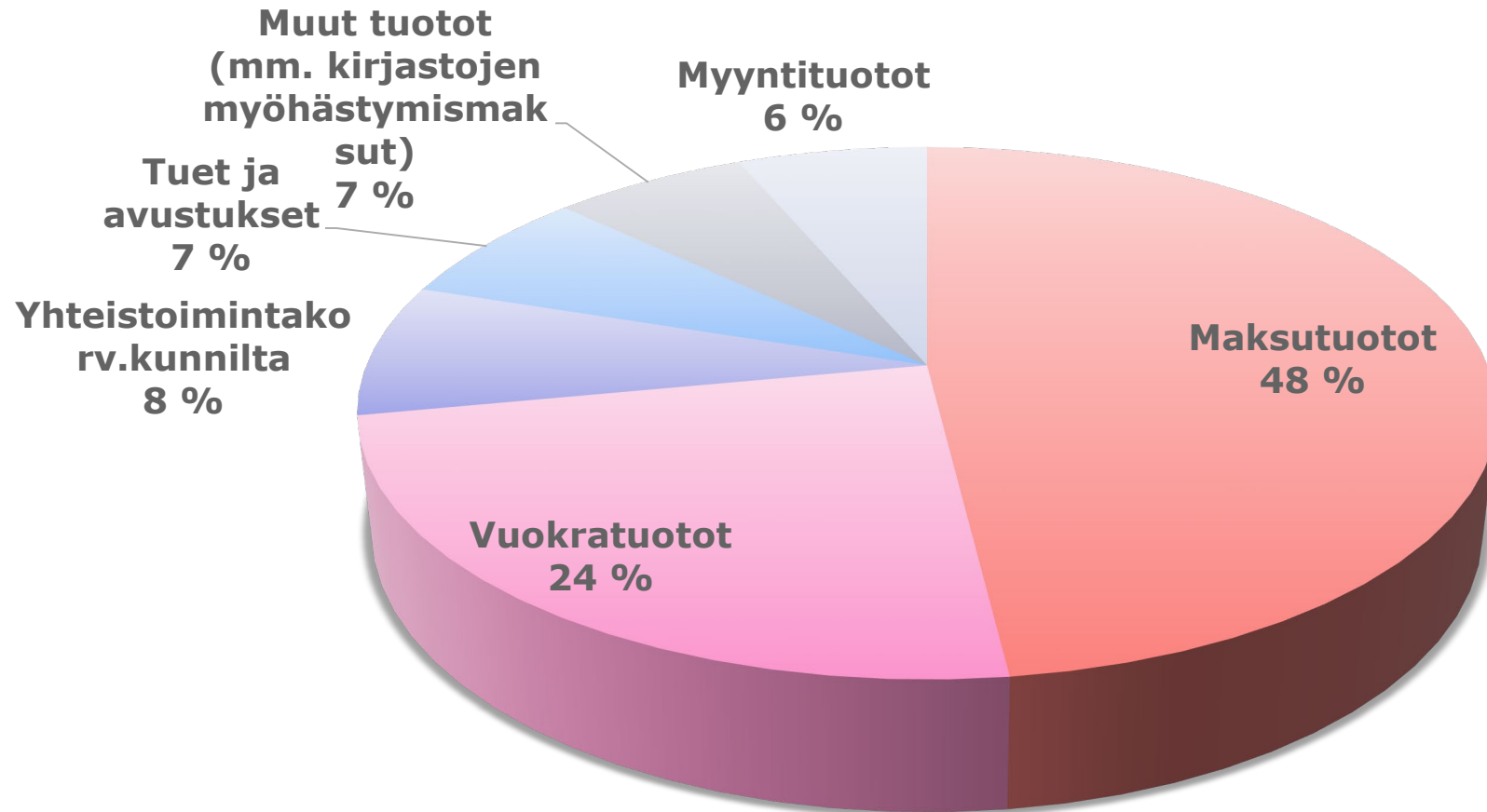


# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menot palveluprosesseittain 2019 (-48 158 051 €)

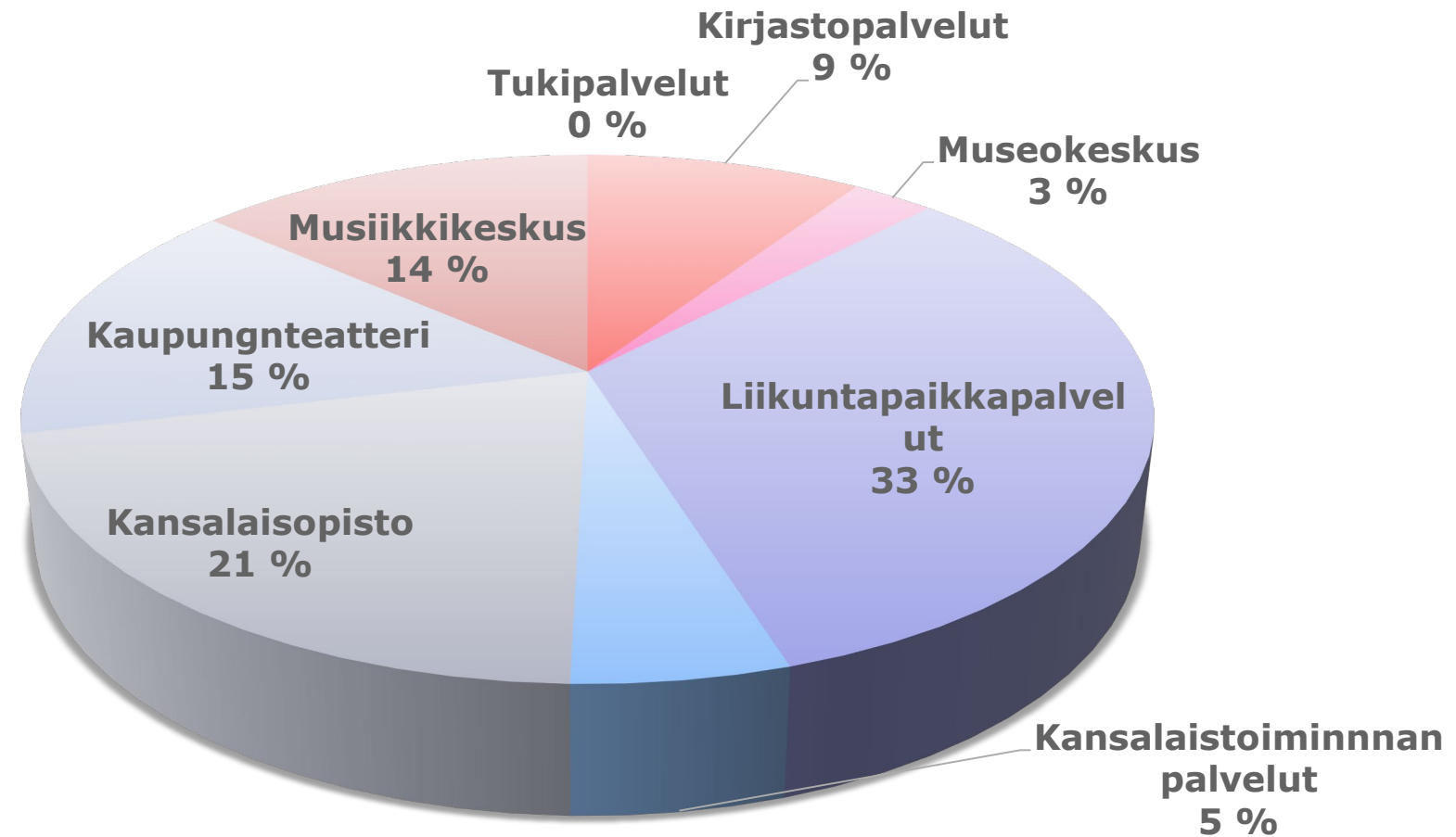




# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulorakenne 2019 (9 513 0510 €)

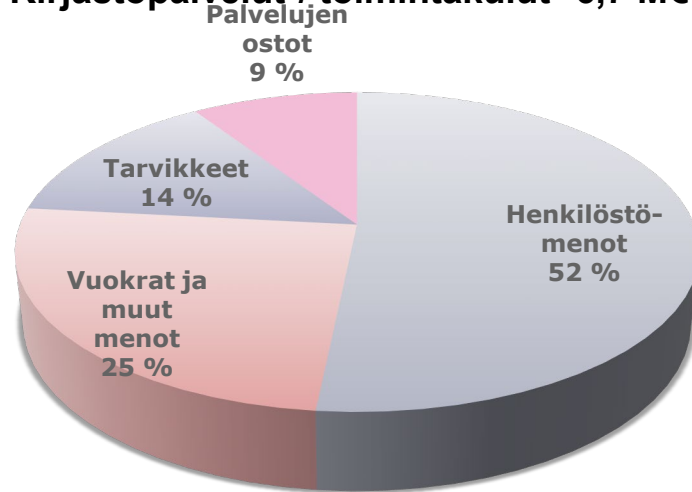


# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulot palvelu- prosesseittain 2019 (9 513 510 €)

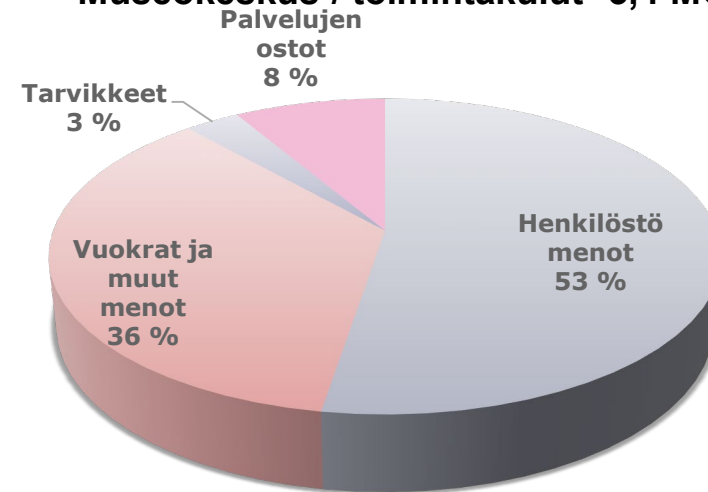


# Palveluprosessit / toimintakulut

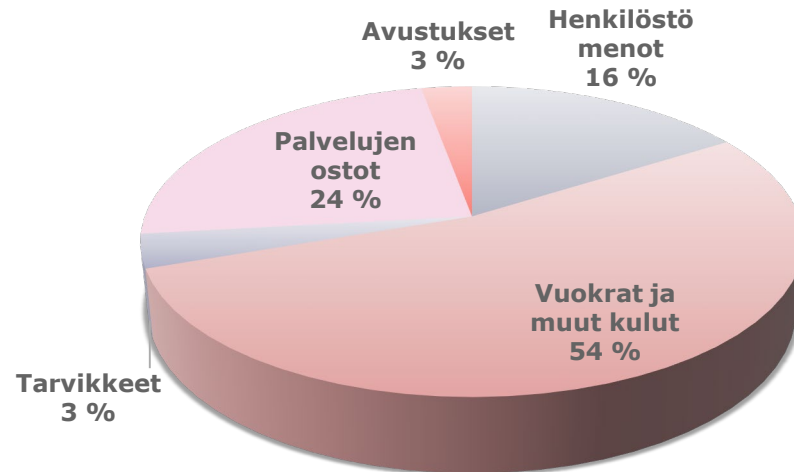
**Kirjastopalvelut / toimintakulut -6,7 M€**



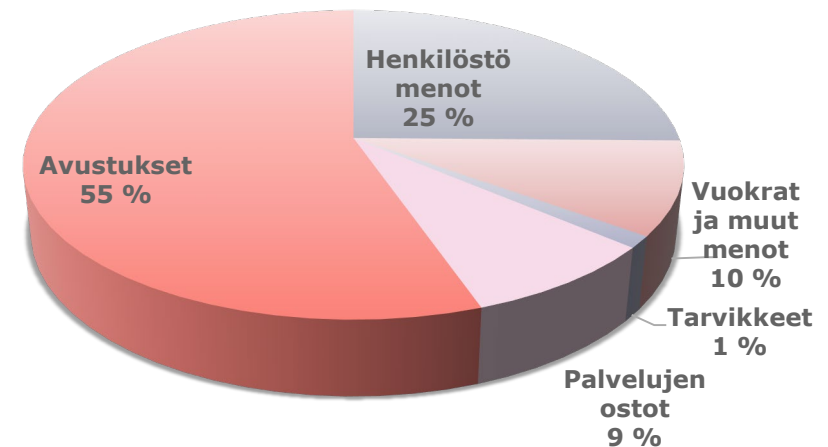
**Museokeskus / toimintakulut -3,4 M€**



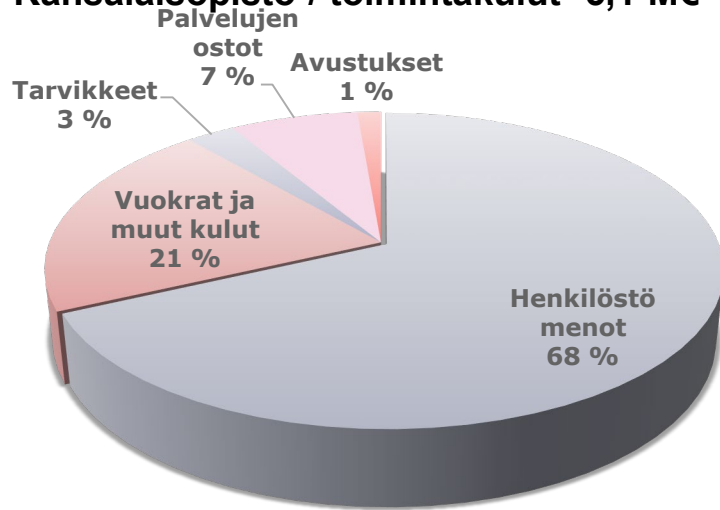
**Liikuntapaikkapalvelut / toimintakulut -14,0 M€**



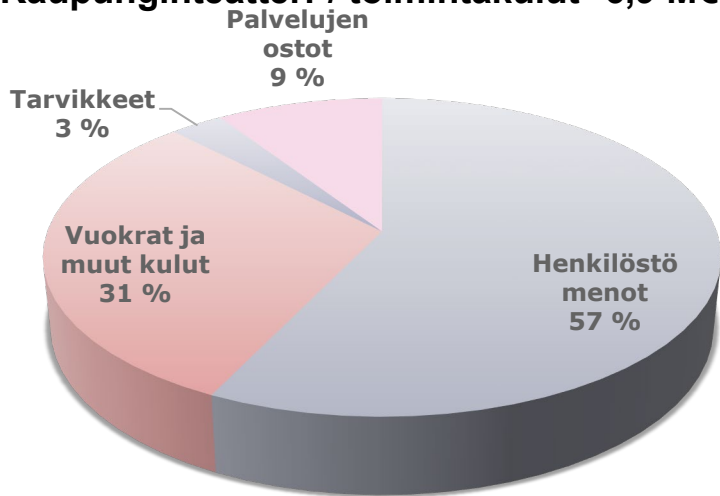
**Kansalaistoiminnan palv./ toimintakulut -6,2 M€**



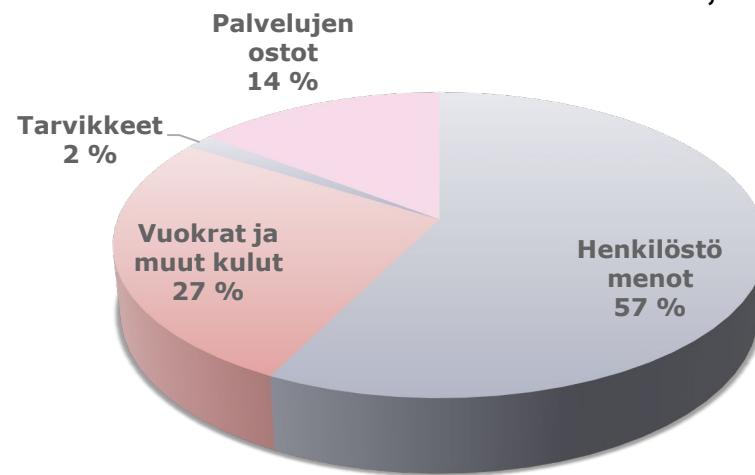
### Kansalaisopisto / toimintakulut -5,1 M€



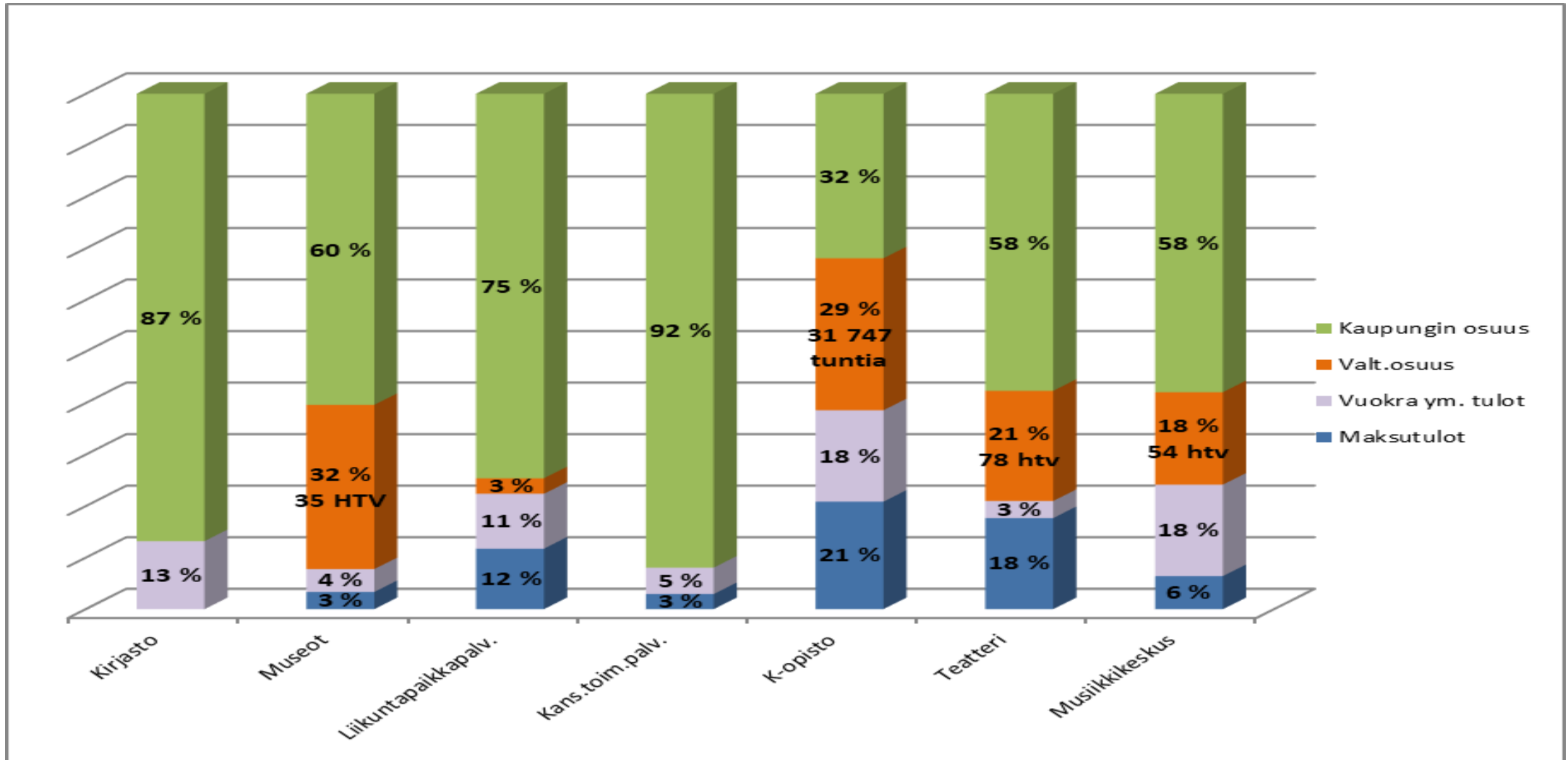
### Kaupunginteatteri / toimintakulut -6,9 M€



### Musiikkikeskus / toimintakulut -5,3 M€

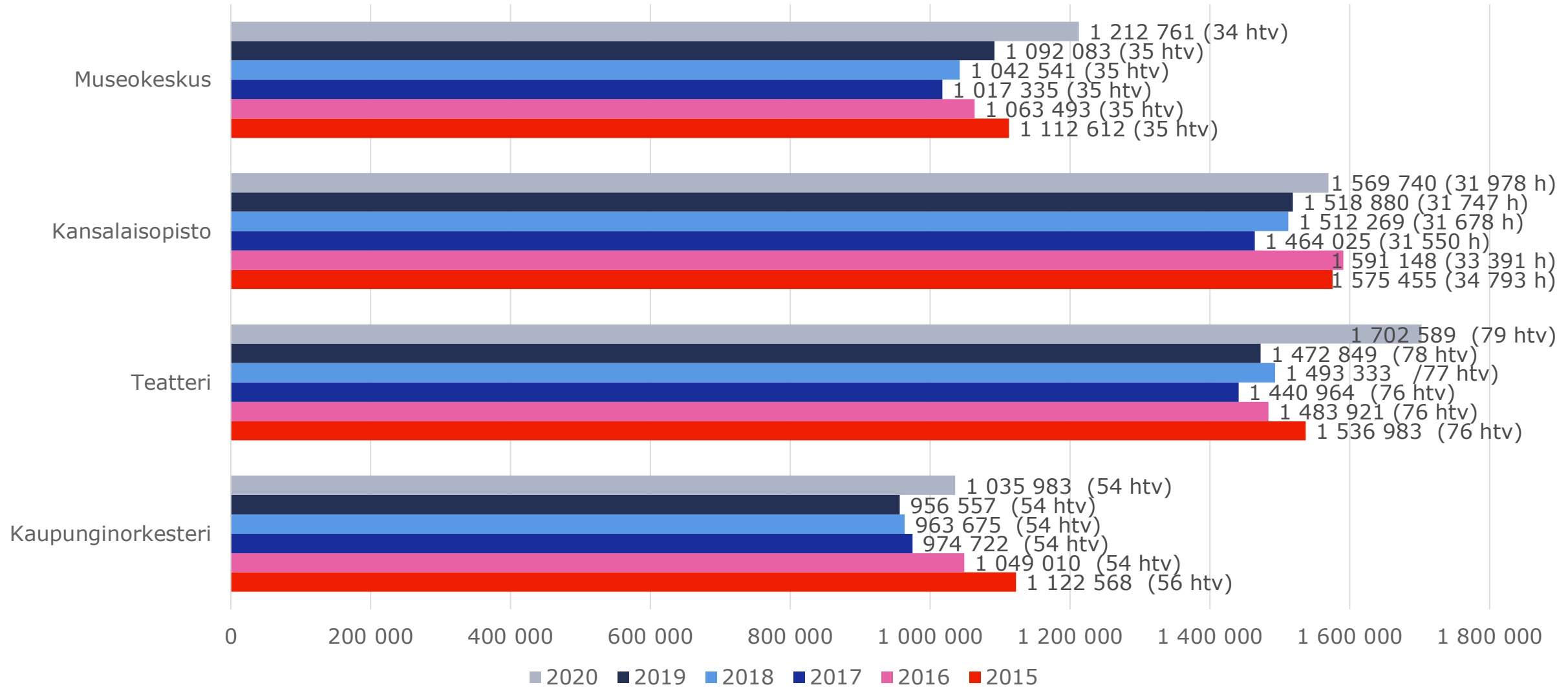


# Kokonaiskustannuksista tulojen, menojen, valtionosuuden ja kaupungin osuus-% / tp-2019



Kirjastojen ja yleisen kulttuuritoimen valtioosuudet on yhdistetty vm:n hallinnoimaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin.

# Kulttuuritoimen valtionosuudet vuodesta 2015 lähtien (OKM:N päätökset)



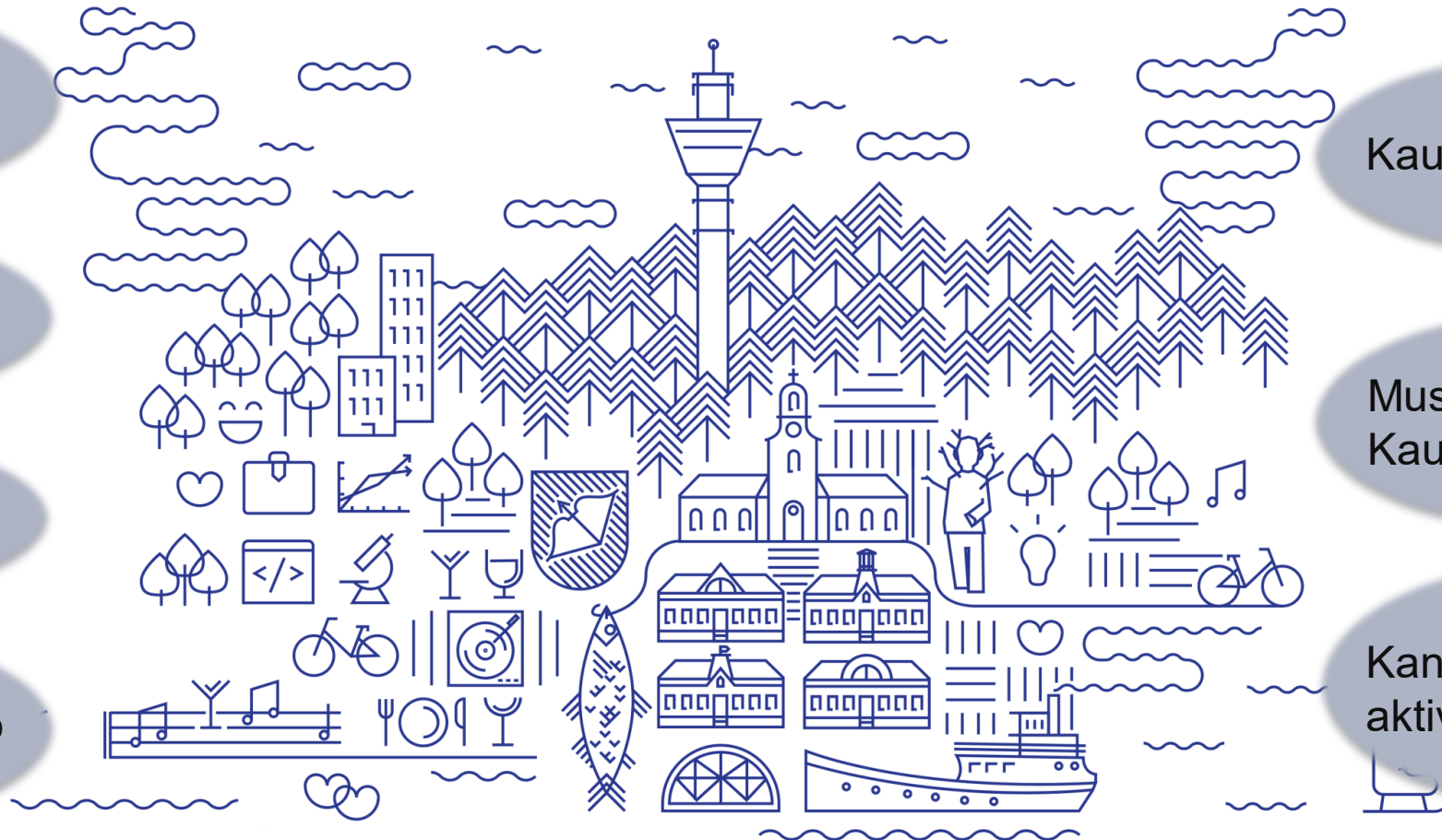
# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintatietoa 2019

Liikuntapaikat

Kirjasto

Museot

Kansalaisopisto

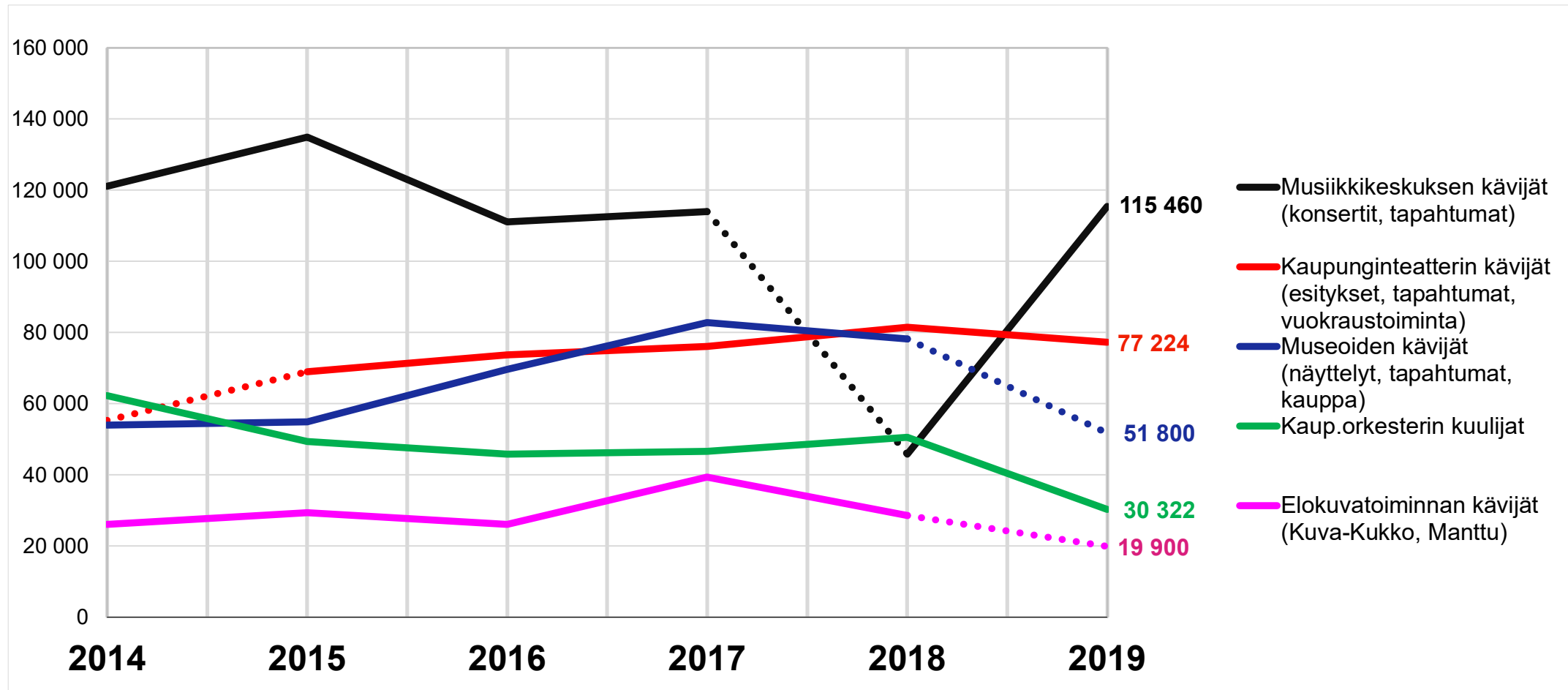


Kaupunginteatteri

Musiikkikeskus  
Kaupunginorkesteri

Kansalaistoiminnan  
aktivointi

# Kulttuurilaitosten kävijät 2014 - 2019



Kulttuurilaitosten kävijämääriin vaikuttavat remontit (katkoviivat): Kuopion museon remontti syksy 2018 – kevät 2021, Kuvakukon remontti 24.1-18.9.2019, Musiikkikeskuksen remontti kevät 2018, Teatterin remontti syksy 2012 - kevät 2014.

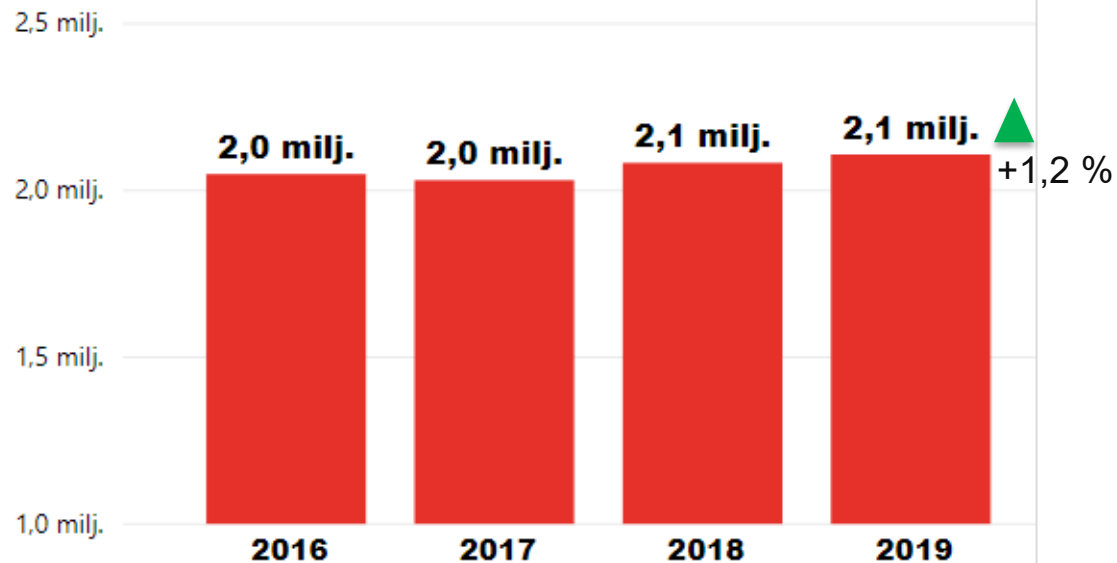
\*) Teatterin musikaalien (2014-2015 Sound of Music ja 2017-2018 Viulunsoittaja katolla) kävijät ovat mukana sekä teatterin että orkesterin määrissä.

\*) Vuodet 2016-2019 sisältävät museokohteissa kävijöiden lisäksi museokohteiden ulkopuolella järjestettyjen näyttelyiden ja yleisötilaisuuksien kävijät.



# Kirjastot

## Kirjastojen lainat yht.



## Kirjastot 2019

- Fyysisiä käyntejä 1,3 milj.\*)
- Lainoja n. 2,1 milj.
- Lainaaajia n. 41 660 (perheet lainaavat usein yhdellä kortilla).

- E-lainojen osuus on kasvanut +82 % (79 500).
- Itsepalvelulainaaminen kirjastoissa kasvoi 9 %.
- Käyttäjäkoulutuksiin ja tapahtumiin osallistumiskerrat lisääntyivät 16,6 % (29866).
- Omatoimikirjastot (Karttula, Nilsiä ja Jynkkä) lisäsivät aukioloaika ja käyntien määrää.

Ostopalvelukunnat Kaavi ja Tuusniemi

## Fyysiset käynnit

1 279 004

-8 %\*)

2016 2019

## E-kirjaston lainat

79 451

+82 %

2018 2019

## Itsepalvelulainat

793 699

+9 %

2017 2019

\*) Kirjaston ja museon remontti 2019: osa pääkirjaston tiloista, mm. lehtisali, luentosali, lastenosasto ja musiikkiosasto, olivat suljettuina osan vuotta.

# Kansalaisopisto

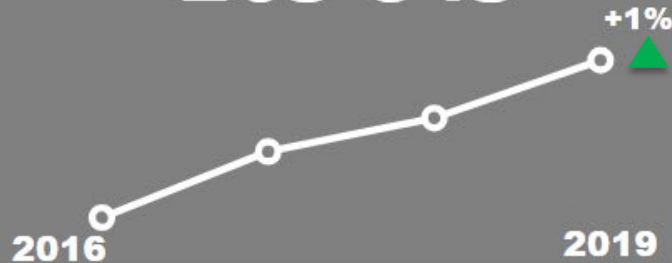
Opetustuntien määrä 2016-2019

**44 060**



Opetuskerroilla käynnit 2016-2019

**263 843**



## Kansalaisopisto 2019

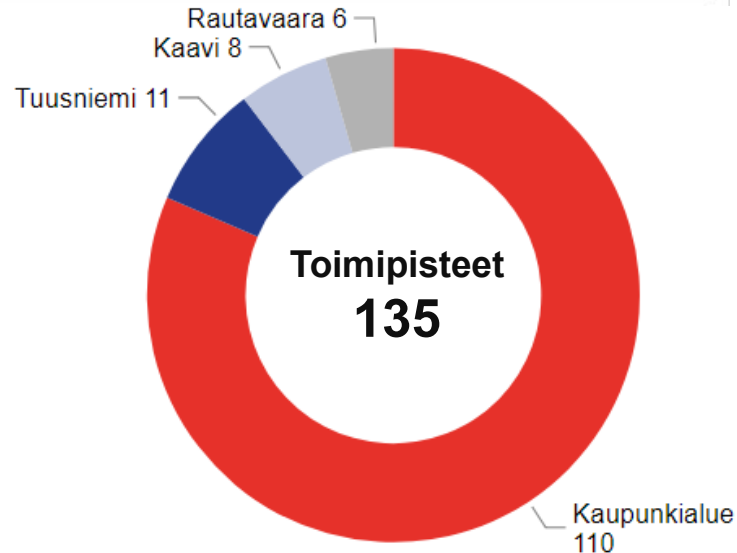
Opetustunnit 44 000  
Opiskelijamäärä 24 600

Kurssit yht. 1930  
(1911+ verkkokurssit 19)

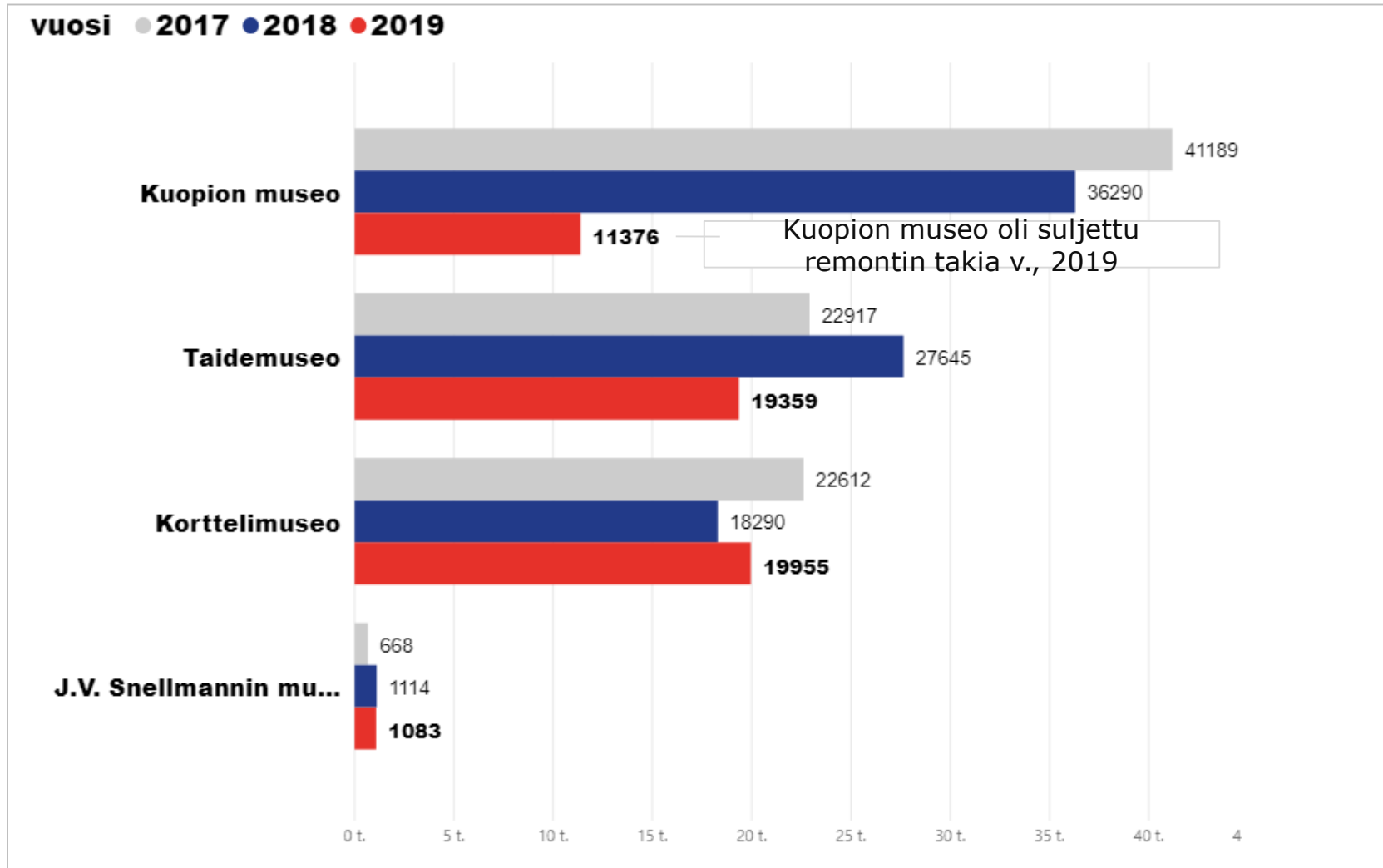
Luennot ja tapahtumat 62

Kurssien määrä 2016-2019

**1930**



# Museoiden kävijät



## Museot 2019

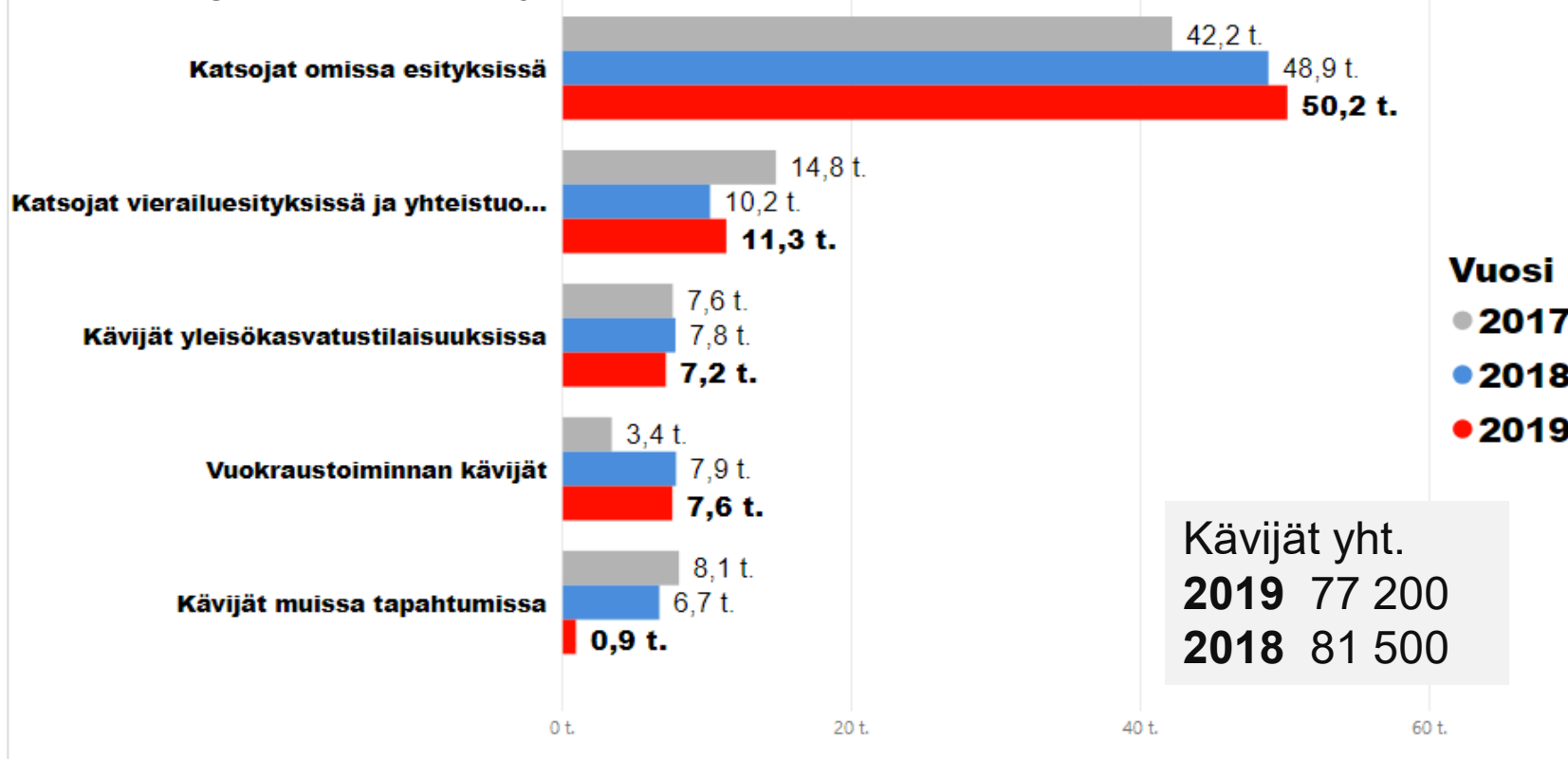
Kuopion museo oli suljettu remontin takia. Taidemuseo ja korttelimuseo aukiolotunteja lisättiin.

- Taidemuseon kävijämäärä normalisoitui ennätysvuoden 2018 jälkeen.
- Korttelimuseossa käyntejä oli edellisvuotta enemmän.
- Kävijöistä ilmaiskävijöitä (koululaisryhmät) oli noin puolet.
- Museoiden ohjattuun toimintaan osallistujia oli n.6700.

Museoissa ja museon järjestämissä tapahtumissa käynnit yht.  
**51 800**  
v. 2019

# Kaupunginteatteri

## Kaupunginteatterin kävijät 2017 - 2019



## 2019

- Teatterin kävijöitä oli noin 77 200.
- Omissa esityksissä katsojia oli noin 3 % enemmän kuin ed. vuonna.
- Omia esityksiä oli 183 kertaa teatteritalossa ja muissa tiloissa 2 kertaa.
- Ensi-iltoja oli Minna-näyttämöllä neljä ja Maria-näyttämöllä myös neljä.
- Vierailuesityksiä oli 80.
- Teatteritalon vuokraustoiminnan kävijöitä oli noin 7600.

Teatteritalossa kävijät  
yht. v. 2019

77224

Katsojat omissa  
esityksissä v. 2019

50168

Omien esitysten  
lkm. v.2019

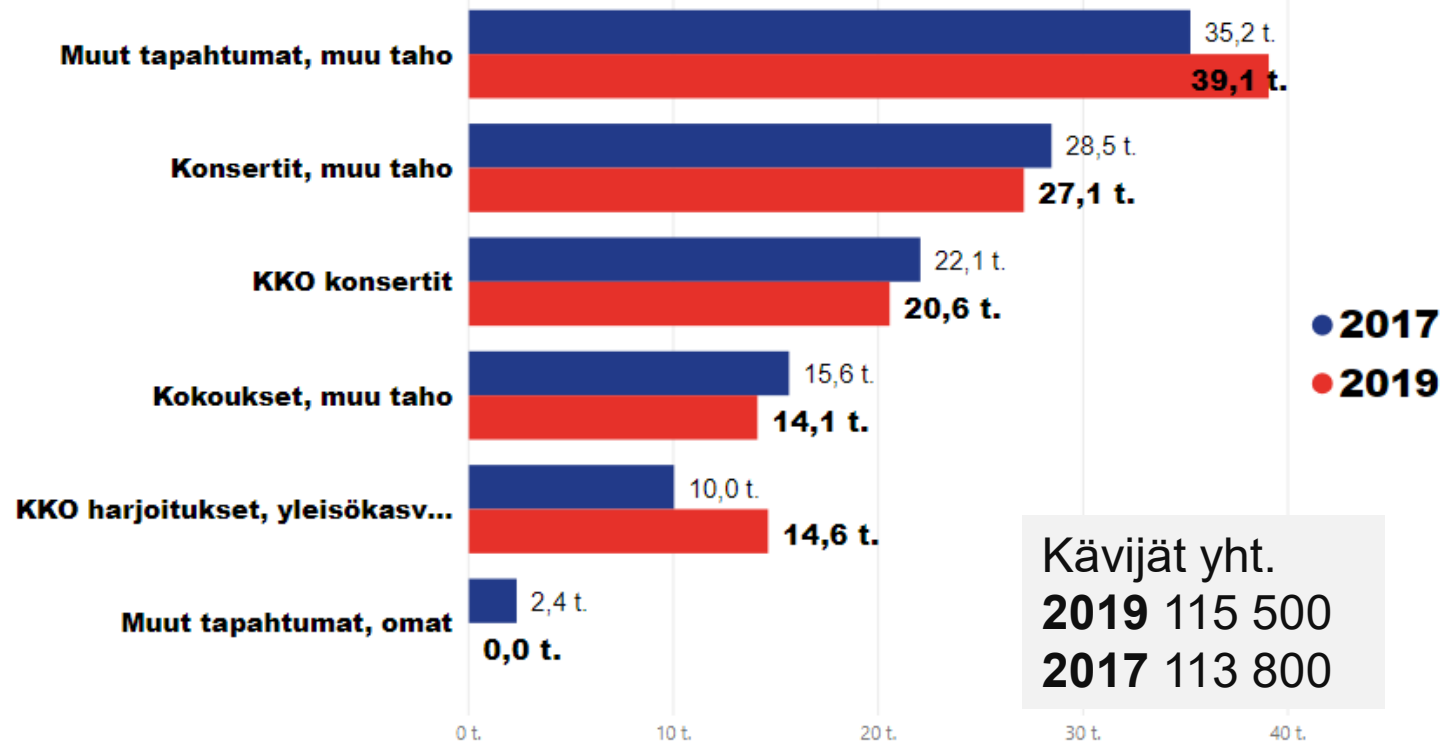
185

Vierailuesitysten  
lkm. v.2019

80

# Musiikkikeskuksen kävijät

Musiikkikeskus oli remontissa vuonna 2018 vertailuvuosi on 2017.



-Musiikkikeskuksessa kävijöitä oli noin 115 500. Kävijöistä kaupunginorkesterin kuulijoita oli 20 557.

- Tapahtumia oli noin 700, joista kaupungin omia 440 ja muiden tahojen järjestämiä 260.

- Musiikkikeskus oli remontissa vuonna 2018. Vertailuvuosi on 2017.

Kaupunginorkesterin koko yleisömäärä 2019

35179

Kaupunginorkesterin yleisö Musiikkikeskuksella 2019

20557

Kaupunginorkesterin konsertit yhteensä 2019

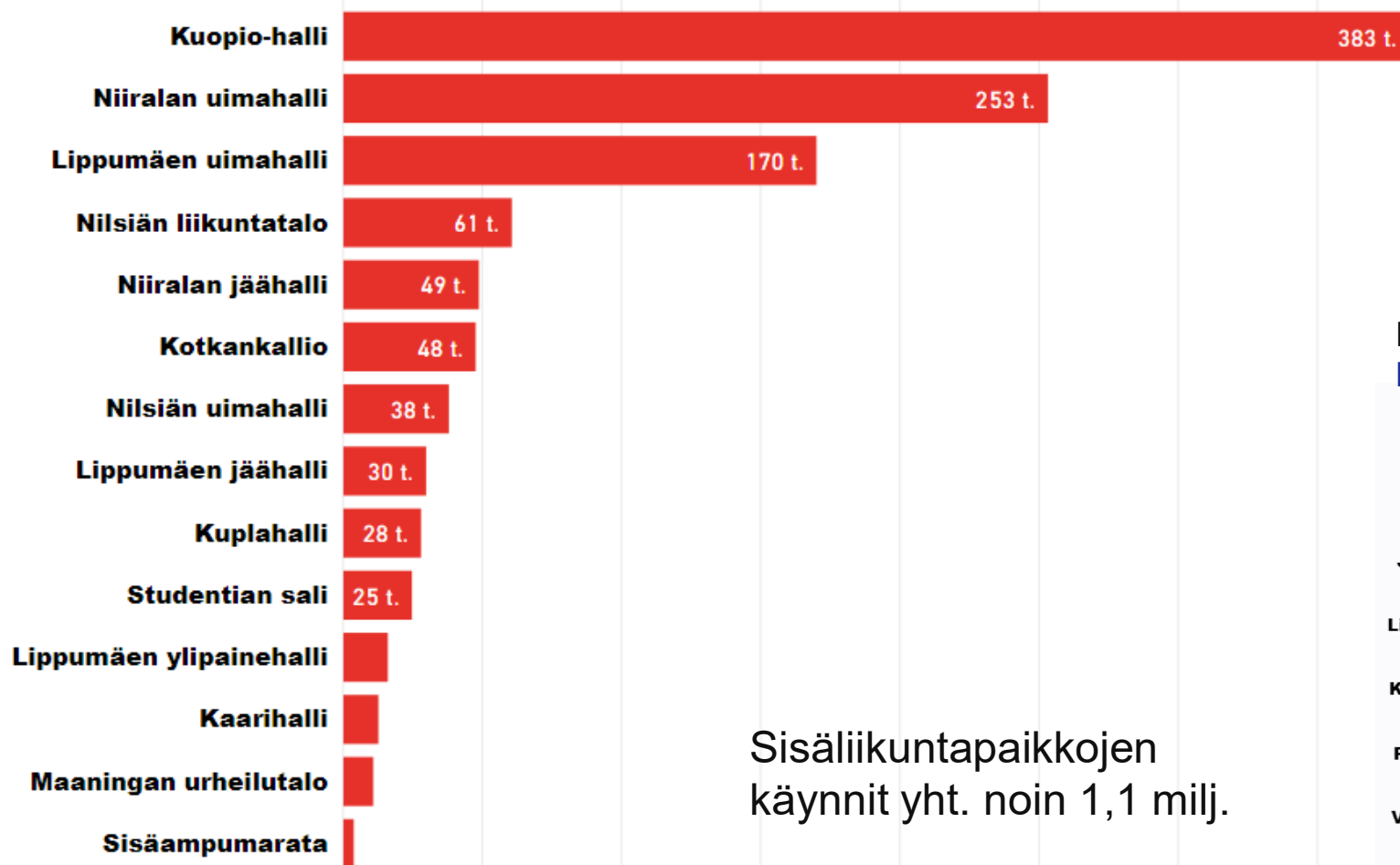
122

Kaupunginorkesterin konsertit Musiikkikeskuksella 2019

53

# Liikuntapaikat 2019

## Kuopion kaupungin sisäliikuntapaikkojen kävijät 2019



Sisäliikuntapaikkojen käynnit yht. noin 1,1 milj.

\*) Kuopio-hallin kävijät sisältää urheilukävijät 249584 ja tapahtumissa kävijät 133422.



**2019**

- Kuopion kaupungin liikuntapaikkapalveluiden kävijämäärä oli noin 1,4 milj.

## Kuopion kaupungin ulkoliikuntapaikkojen käyttötunnit 2019

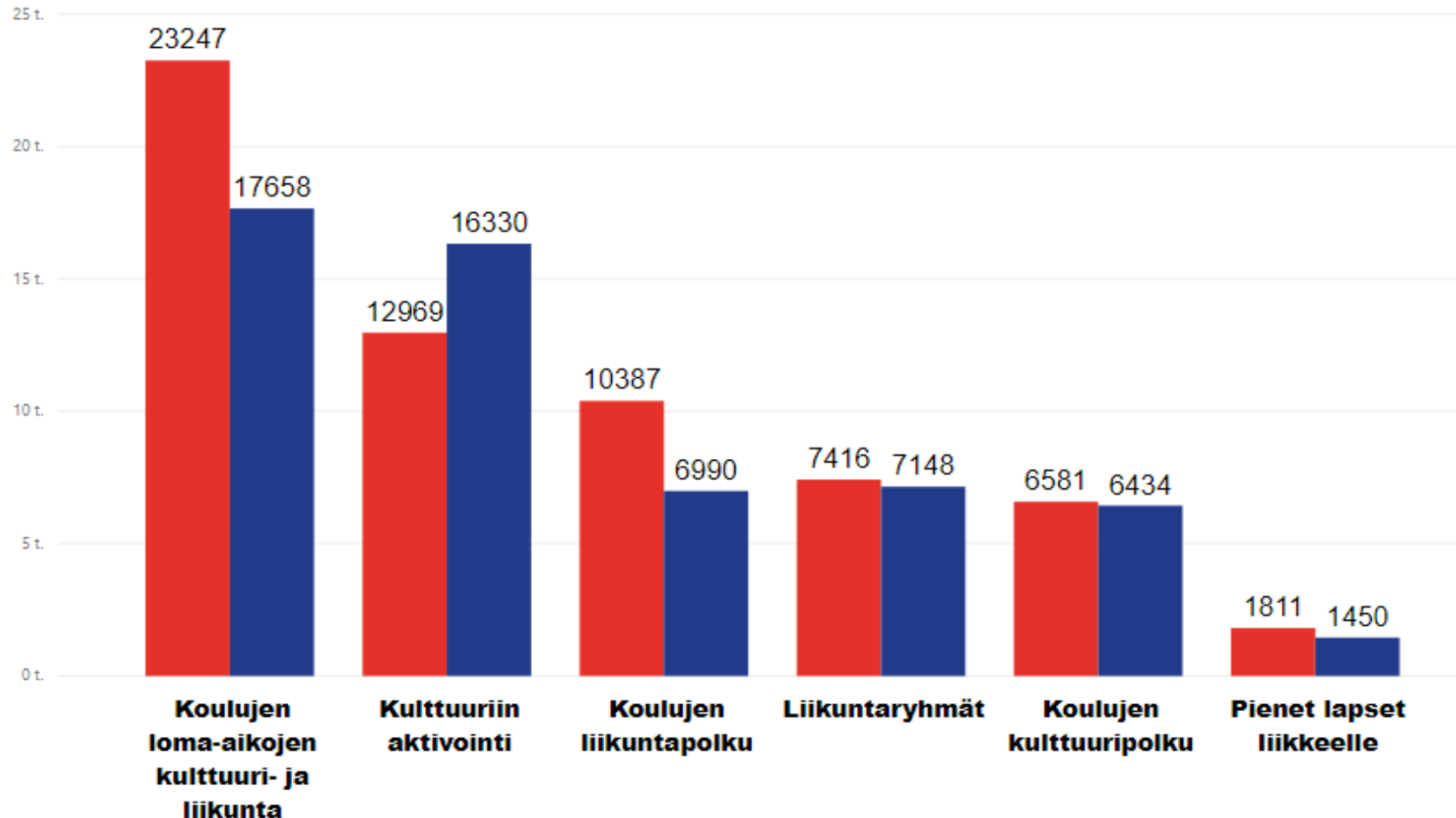


Käyttötunnit yht. 11583

# Kulttuuriin ja liikuntaan aktivointi 2019

## Kulttuurin ja liikunnan aktivointiryhmiin osallistumiskerrat

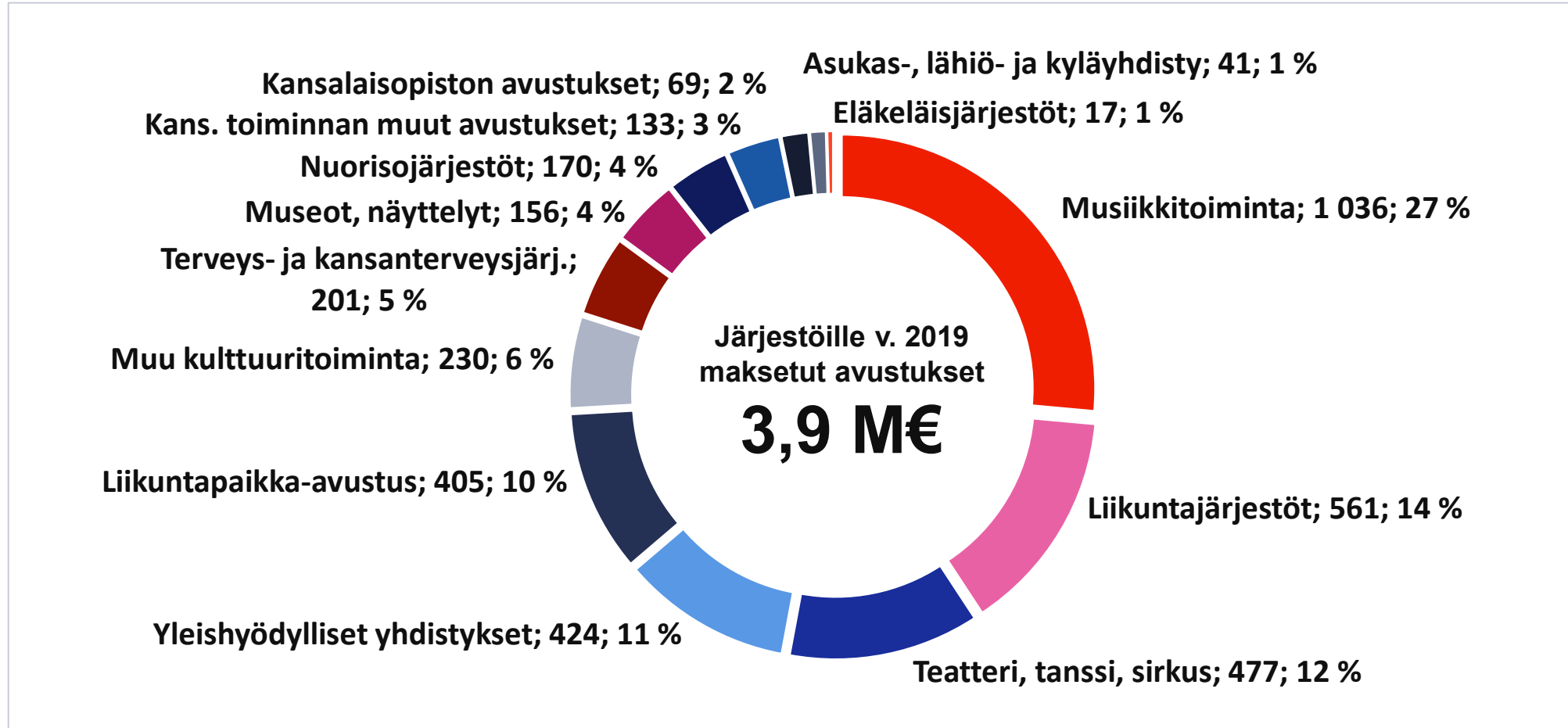
Vuosi ● 2018 ● 2019



### 2019

- Kulttuuri- ja liikuntaryhmiin osallistumiskertoja oli yhteensä 72 800.
- Asukastuvissa käyntejä oli noin 102 000. Asukastupia on 12.

# Järjestöille maksetut avustukset 2019 (1000 €)



Sisältää ainoastaan hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen maksamat avustukset.



## KANSALAISTOIMIJALÄHTÖINEN PAIKALLINEN KEHITTÄMINEN KUIPION KESKUSTA-ALUEELLA (ESR)



### Resepti Kake-toimintaan Kuopiossa

#### VALMISTUSAIKINEET:

- EU:n rakennerahasto-ohjelmien tavoitteet ja reunaehdot (ESR-ohjelman toimintalinjat 3-5)
- Yhdistetään kaupungin hyvinvoinnin edistämisen järjestöosaaminen ja ELY-keskuksen rahoitusvälineet aruuttautuneilla kumppanuudella
- Pohjois-Savon maakunnan kehittämisen painopisteet
- Kuopion kaupungin strategia
- Kuopion kaupungin hyvinvointikertomuksen painopisteet ja kehittämiskohteet
- Elyn rahoitus 300.000€/vuosi ja Kuopion rahoitus 100.000€/vuosi
- Hakijan oma suora rahoitus (noin 10% kustannuksista)

#### VALMISTUS:

- Kaupungin järjestö- ja avustuspalvelujen tuntemus mahdollisista hanketoimijoista → kohdennettu tiedotus
- Ely-keskuksen neuvonta ja opastus hankkeen suunnitteluvaiheessa
- Rahoituspäätökset (Ely ja kaupunki)
- Hankerahoituspäätöksen jälkeen suoraan kokeiluun (ei enää selvityksiin)



#### AINEKSISTA SYNTYY:

- Saadaan uusia, innovatiivisia ja konkreettisia toimintamalleja täydentämään nykyisiä hyvinvointipalveluja
- Saadaan uusia hanketoimijoita ja yhdistyksille uusia toimintatapoja, jotka jatkuvat yhdistysten normaalin toimintana
- Uutta toimintaa "katukuvaan" ja lähiihiihin
- Tavoitetaan uusia, haasteellisia kohderyhmiä
- Hankkeilla yhteinen ohjausryhmä, toimijoiden yhteistyö ja verkostoituminen lisääntyy
- Rahoitettu yhteensä 21 hanketta, hankkeen koko keskimäärin 50.000€ ja kesto 12 kk

## Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen **KAKE-OHJELMA (ESR)** **2014 - 2020** **kaupunkialueella** **37 osallisuuskokeilua** **yli 20 järjestöä** **yht. 2 – 3 milj. euroa**

### Vuoden 2019 KAKE-hankkeita mm:

- Sirkkulanpuisto ry:n Kokemusasiatuntijahanke
- 4H-yhdistyksen Hevosvoimaa luonnosta
- Pohjois-Savon liikunnan ONNI - osallisuutta ja yhteisöllisyyttä Niiralan Kulman asukkaille
- ViaDian Jaksamista ruoka-aputyöhön
- Kuopion talouskoulun kannatusyhdistyksen Ulkomaalaisten tarvelähtöinen kotouttaminen

# Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen **tuloskortit Kuhassa**



## 2.3.2. Investointien toteutuminen

1.000 €	TA 2019	TA + muutos	TA + muutos	Toteuma 2019	Poikkeama
---------	------------	----------------	-------------	-----------------	-----------

### Koneet ja kalusto

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	Menot	-931		-931	-905	-26
-------------------------------------	-------	------	--	------	------	-----

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kalustohankintoihin mm. teatterin ja musiikkikeskuksen valokaluston, laitteiden ja kaluston uusiminen, kirjastojen laite- ja työvälineiden uusiminen ja liikuntahallien voimisteluvälineiden ja laitteiden hankinta

### Toteuma ja poikkeamat:

Toimintakulujen toteuma 97,2 %

Suurimmat hankinnat kohdistuivat kaupunginteatterin ääni- ja valokaluston uusimiseen mm. valonheittimet ja ääni- ja valokaluston täydennys, musiikkikeskuksen valokaluston uusinta ja Led-dataprojektori. Kuopio-hallille hankittiin uusia voimistelutarvikkeita ja saneerattiin volttimonttu sekä hankittiin tekojäärädalle infotaulu. Pääkirjaston lasten, nuorten ja lapsiperheiden uuden tilan kalustaminen. Lisäksi pienempiä hankintoja museoille mm. näyttelyvarusteiden ja säilytyskalusteiden uusiminen, kansalaisopistolle hyvinvointiluokan kalustus, opetuksen digitalisointilaitteet ja vanhojen kalusteiden uusinta sekä kans.toiminnan palveluihin hankittiin liikennepuistoon uusia polkuautoja sekä merikontti niiden säilytykseen.

### Muut aineelliset hyödykkeet

Menot	-50		-50	-48	-2
-------	-----	--	-----	-----	----

Museon kokoelmien kartuttamiseen ja kehittämiseen sekä taideomaisuuden ylläpitoon

### Toteuma ja poikkeamat:

Toimintakulujen toteuma 96 %

Määräraha käytettiin taidemuseon kokoelmahankintoihin sekä taideteosten huoltokustannuksiin

## Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, Hankkeet ja projektit 01-12/2019

Projektin nimi	Tila	Vastuussa oleva yksikkö (projekti)	Aloituspvm	Loppupvm	Kaupungin rooli	Kokonaisbudjetti (käyttötalous)	Kokonaisbudjetti (investointi)	III seuranta, tulot	III seuranta, menot
Tähtilukijat	Käynnissä	Kirjastopalvelut	1.5.2019	31.12.2020	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	8000		3956	-3956
Yleisten kirjastojen digihankkeen alueellinen toteuttaminen	Käynnissä	Kirjastopalvelut	1.5.2019	31.12.2020	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	86400		20133	-20133
Nuoret ja omatoimikirjastot	Käynnissä	Kirjastopalvelut	1.4.2019	31.12.2020	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	26000		6435	-6435
Suunta selville Itä-Suomen kirjastoissa	Päättynyt	Kirjastopalvelut	1.1.2019	31.12.2019	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	25000		25000	-25180
Lukuloikkia Savossa.	Päättynyt	Kirjastopalvelut	1.1.2019	31.12.2019	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	10000		10000	-10134
Elävä ympäristö	Käynnissä	Kulttuurihistoriallinen museo	1.12.2018	31.10.2019	Rahoitusprojekti	38850		35997	-35997
Liito-orava LIFE	Käynnissä	Luonnontieteellinen museo	15.8.2018	31.12.2026	Yhteistyöprojekti	153998		28477	-34810
Erasmus+ KA2 / Culture and Art Bridges to Solidarity	Käynnissä	Kansalaisopisto	1.11.2019	31.10.2021	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	16680		2403	-2403
Lupa loistaa / Vapaan sivistystyön henkilöstökoulutus	Käynnissä	Kansalaisopisto	13.4.2019	31.12.2020	Yhteistyöprojekti	10000		2984	-2984
ABC - Kotona olevat / opintoseteliavustus maahanmuuttajien kielitaidon sekä yhteiskunta- työelämävalmiuksien vahvistamiseen	Käynnissä	Kansalaisopisto	19.12.2018	31.12.2020	Kaupungin oma projekti	45000		10558	-10587
Oppien Osaajaksi / Aikuisten perustaitojen ja digitaalisten taitojen vahvistaminen	Käynnissä	Kansalaisopisto	28.11.2018	31.12.2020	Kaupungin oma projekti	40000		3988	-3988
VS-Digi/Tieke 2018-2019	Käynnissä	Kansalaisopisto	1.10.2018	31.5.2019	Kaupungin oma projekti	2000		2000	-733
Taidekaruselli 2018-2019	Käynnissä	Kansalaisopisto	12.6.2018	31.12.2019	Yhteistyöprojekti	35714		6672	-6672
Nuorisotakuu 2018-2019 / suomea maahanmuuttajanuorille	Käynnissä	Kansalaisopisto	16.5.2018	31.12.2019	Kaupungin oma projekti	55000		48849	-48916
Voimaa Vanhuuteen Kuopiossa 2019	Päättynyt	Kansalaistoiminnan palvelut	1.1.2019	31.12.2019	Kaupungin oma projekti	18000		9500	-19735
Taidetestaajat	Käynnissä	Kansalaistoiminnan palvelut	4.9.2017	31.5.2020	Kaupungin oma projekti	33615		35209	-37519
Osuuskunta palvelutuottamisen ja aluekehittämisen väylänä -esiselvityshanke	Käynnissä	Kansalaistoiminnan palvelut	1.8.2019	29.2.2020	Kaupungin oma projekti	23580		19520	-19520
Sporttikortti 2018-2019	Päättynyt	Kansalaistoiminnan palvelut	1.8.2018	31.5.2019	Kaupungin oma projekti	5000		3785	-3650
								275 466	-293 352